

NARODOWY BANK POLSKI

**Sprawozdanie finansowe
Narodowego Banku Polskiego
na dzień 31 grudnia 2023 roku**

Spis treści

Bilans Narodowego Banku Polskiego	5
Rachunek zysków i strat Narodowego Banku Polskiego	6
Informacja dodatkowa	7
1. Wprowadzenie	7
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	7
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	8
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	9
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	9
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2022 rok	9
2. Opis istotnych zasad rachunkowości	9
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	10
2.2. Kontynuacja działania	10
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych NBP	10
2.4. Wycena na dzień bilansowy	11
2.5. Zdarzenia po dniu bilansowym	12
3. Zmiany w polityce rachunkowości	12
4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach	12
5. Noty objaśniające	14
Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	14
Nota 2 Należności i zobowiązania wobec MFW	15
Nota 3 Pozostałe aktywa finansowe	17
Nota 3.1 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	19
Nota 3.2 Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej	21
Nota 3.3 Pozostałe aktywa finansowe	22
Nota 3.4 Inne pozostałe aktywa	24
Nota 4 Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	25
Nota 5 Pieniądz w obiegu	28
Nota 6 Pozostałe zobowiązania finansowe	28
Nota 6.1 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej	30
Nota 6.2 Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej	32
Nota 6.3 Zobowiązania w walutach obcych	33
Nota 6.4 Inne pozostałe pasywa	34
Nota 7 Rezerwy na zobowiązania	34
Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe	35
Nota 9 Kapitał własny	36
Nota 9.1 Różnice z wyceny	39

Nota 9.2 Rezerwa kursowa	41
Nota 9.3 Wynik finansowy	41
Nota 10 Pozycje pozabilansowe	42
Nota 10.1 Transakcje spot w walutach obcych ujęte na kontach pozabilansowych	43
Nota 10.2 Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward	44
Nota 10.3 Futures	44
Nota 11 Wynik z odsetek	45
Nota 12 Wynik z operacji finansowych	50
Nota 12.1 Wynik zrealizowany	50
Nota 12.2 Koszty niezrealizowane	53
Nota 13 Wynik z prowizji i opłat	56
Nota 14 Przychody z akcji i udziałów	56
Nota 15 Koszty wynagrodzeń	57
Nota 16 Koszty administracyjne	58
Nota 17 Koszty amortyzacji	59
Nota 18 Koszty emisji banknotów i monet	59
Nota 19 Pozostałe przychody i pozostałe koszty	59
6. Pozostałe noty objaśniające	59
Nota 20 Pozostałe kwestie	59
Nota 21 Zdarzenia po dniu bilansowym	60
7. Ryzyko finansowe, operacyjne i podatkowe	61
7.1. Ryzyko finansowe	61
7.1.1. Ryzyko kredytowe	62
7.1.1.1. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi	62
7.1.1.2. Ryzyko kredytowe w operacjach krajowych	65
7.1.1.2.1. Dłużne papiery wartościowe	65
7.1.1.2.2. Należności z tytułu operacji kredytowych	65
7.1.2. Ryzyko płynności	66
7.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych	67
7.1.3. Ryzyko stopy procentowej	68
7.1.4. Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota	69
7.1.5. Ryzyko zmiany cen akcji (indeksów giełdowych)	71
7.1.6. Ryzyko związane z wartością rynkową aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych	71
7.2. Ryzyko operacyjne	73
7.3. Ryzyko podatkowe	74

Bilans Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2023 roku¹

Aktywa		Nota	31.12.2023	31.12.2022
<i>w tys. złotych</i>				
1.	Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	93 591 432,7	58 650 238,7
2.	Należności w walutach obcych od nierezydentów		669 677 006,4	675 407 337,1
2.1.	Należności od MFW	2	28 497 233,9	31 411 666,6
2.2.	Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3.1	641 179 772,6	643 995 670,5
6.	Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych		7,8	169,2
7.	Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	3.2	138 887 605,0	140 673 185,5
10.	Pozostałe aktywa		1 489 034,4	1 497 159,3
10.1.	Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	4	983 611,8	1 016 124,3
10.2.	Pozostałe aktywa finansowe	3.3	288 890,2	303 134,2
10.3.	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	10	32 204,6	34 734,7
10.4.	Rozliczenia międzyokresowe	8	55 447,5	49 683,9
10.5.	Inne pozostałe aktywa	3.4	128 880,2	93 482,2
Aktywa ogółem			903 645 086,3	876 228 089,8

Pasywa		Nota	31.12.2023	31.12.2022
<i>w tys. złotych</i>				
1.	Pieniądz w obiegu	5	377 521 375,0	368 611 663,5
2.	Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	6.1	74 421 141,6	55 112 907,5
2.1.	Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		48 914 397,0	34 914 457,6
2.2.	Depozyty na koniec dnia		25 506 744,6	20 198 449,9
3.	Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	6.2	2 581 882,6	940 440,8
4.	Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	6.1	303 071 103,1	252 181 174,3
5.	Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	6.2	11 946 940,4	11 883 806,3
5.1.	Zobowiązania wobec sektora rządowego		10 338 349,3	10 792 940,6
5.2.	Inne zobowiązania		1 608 591,1	1 090 865,7
6.	Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów	6.2	4 081 562,3	4 124 197,2
7.	Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	6.3	45 645 528,6	59 010 072,3
8.	Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	6.3	67 515 057,8	53 625 136,0
9.	Alokacja SDR	2	27 878 502,6	30 871 510,9
11.	Pozostałe pasywa		452 449,9	430 621,7
11.1.	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	10	16 914,1	2 404,1
11.2.	Rozliczenia międzyokresowe	8	108 880,7	97 303,7
11.3.	Inne pozostałe pasywa	6.4	326 655,1	330 913,9
12.	Rezerwy		213 806,0	15 281 500,7
12.1.	Rezerwa kursowa	9.2	0,0	15 078 591,4
12.2.	Rezerwy na zobowiązania	7	213 806,0	202 909,3
13.	Różnice z wyceny	9.1	35 017 440,4	50 056 738,6
14.	Fundusze	9	1 500 000,0	1 500 000,0
15.	Wynik finansowy	9.3	-48 201 704,0	-27 401 680,0
15.1.	Wynik finansowy za rok obrotowy		-20 800 024,0	-16 943 670,7
15.2.	Strata z lat ubiegłych		-27 401 680,0	-10 458 009,3
Pasywa ogółem			903 645 086,3	876 228 089,8

¹ W bilansie NBP pominięto pozycje niewykorzystane lub wykazujące saldo zero w obu prezentowanych okresach.

Rachunek zysków i strat Narodowego Banku Polskiego za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	Nota	2023	2022
		w tys. złotych	
1. Wynik z odsetek	11	-1 646 378,5	-5 829 784,9
1.1. Przychody z odsetek		26 576 129,6	9 371 032,8
1.2. Koszty z odsetek		-28 222 508,1	-15 200 817,7
2. Wynik z operacji finansowych		-17 506 447,5	-9 768 368,9
2.1. Wynik zrealizowany	12.1	-3 812 335,5	15 548 530,0
2.2. Koszty niezrealizowane	12.2	-28 772 698,2	-26 737 763,7
2.3. Wynik z odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych		-5,2	-4,7
2.4. Wynik z rezerwy kursowej		15 078 591,4	1 420 869,5
3. Wynik z prowizji i opłat	13	5 439,3	-449,4
3.1. Przychody z prowizji i opłat		50 550,1	52 945,2
3.2. Koszty z prowizji i opłat		-45 110,8	-53 394,6
4. Przychody z akcji i udziałów	14	42 578,5	32 215,8
5. Pozostałe przychody	19	137 998,7	140 909,0
A. Wynik ogółem		-18 966 809,5	-15 425 478,4
6. Koszty wynagrodzeń	15	-775 354,8	-673 408,3
7. Koszty administracyjne	16	-444 896,2	-342 854,6
8. Koszty amortyzacji	17	-90 595,9	-95 484,0
9. Koszty emisji banknotów i monet	18	-513 290,1	-389 963,3
10. Pozostałe koszty	19	-9 077,5	-16 482,1
B. Wynik finansowy za rok obrotowy		-20 800 024,0	-16 943 670,7

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Rolę, funkcje oraz cel i zadania NBP określają przede wszystkim:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2022 r. poz. 2025), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488, z późn. zm.),
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana) oraz Protokół (nr 4) w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego (Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r.).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

- 1) Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję);
- 2) Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję);
- 3) Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2023 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Członkowie	<i>Ireneusz Dąbrowski</i>	<i>Cezary Kochalski</i>	<i>Gabriela Masłowska</i>
	<i>Iwona Duda</i>	<i>Ludwik Kotecki</i>	<i>Joanna Tyrowicz</i>
	<i>Wiesław Janczyk</i>	<i>Przemysław Litwiniuk</i>	<i>Henryk Wnorowski</i>

Zarząd NBP²

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	<i>Marta Kightley</i>		
Wiceprezes NBP	<i>Adam Lipiński</i>		
Członkowie	<i>Marta Gajęcka</i>	<i>Piotr Pogonowski</i>	<i>Rafał Sura</i>
	<i>Paweł Mucha</i>	<i>Artur Soboń</i>	<i>Paweł Szalamacha</i>

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Zarząd NBP sporządził sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2023 r. zgodnie z:

- ustawą o NBP,
- uchwałą nr 13/2020 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 6 listopada 2020 r. w sprawie zasad rachunkowości Narodowego Banku Polskiego, wzoru bilansu, rachunku zysków i strat oraz zawartości informacji dodatkowej (Dz. Urz. NBP poz. 24),
- uchwałą nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 14), zwaną dalej „uchwałą nr 6/2019 RPP”,

² Z dniem 6 grudnia 2023 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołany został Artur Soboń.

- uchwałą nr 64/2020 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie zasad organizacji rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.).

Przepisy te stanowią politykę rachunkowości NBP.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok obrotowy od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Dane porównawcze w sprawozdaniu finansowym obejmują rok obrotowy od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2023 r. podlega badaniu przez firmę audytorską KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., z siedzibą w Warszawie. Firma audytorska została wybrana w 2023 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, z późn. zm.) na trzy lata (badanie sprawozdania finansowego za lata 2023, 2024 i 2025) z możliwością przedłużenia umowy na kolejny okres trzyletni (badanie sprawozdania finansowego za lata 2026, 2027 i 2028).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2022 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2022 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2023 w dniu 4 kwietnia 2023 r. (Dz. Urz. NBP poz. 4) oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 109/2023 w dniu 23 czerwca 2023 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie, w imieniu firmy audytorskiej KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wydał o nim opinię niezmodyfikowaną (opinię bez zastrzeżeń).

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2022 r. NBP wykazał ujemny wynik finansowy w kwocie -16.943.670,7 tys. zł. W związku z tym, w 2023 r. NBP nie dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa oraz nie dokonał odpisu na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

W celu lepszego zrozumienia informacji przedstawionych w sprawozdaniu finansowym szczegółowe opisy istotnych zasad rachunkowości obowiązujących w NBP oraz dokonanych osądów i oszacowań zostały przedstawione w poszczególnych notach objaśniających (por. Rozdział 5).

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, zwanym dalej „ESBC”, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego – zwanego dalej „EBC” – (UE) 2016/2249 z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2016/34, z późn. zm.), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działania – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych NBP

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie operacje gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji spot (bieżącej) lub transakcji forward (terminowej) ujmuje się w księgach rachunkowych NBP (na kontach pozabilansowych) w dniu transakcji,
- odsetki, dyskonto i premię od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego (por. Nota 11).

Dłużne papiery wartościowe oraz instrumenty finansowe funduszy inwestycyjnych typu Exchange Traded Funds (dalej „ETF”) zakupione albo sprzedane w transakcji spot ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

Na dzień bilansowy dla złota, walut obcych, dłużnych papierów wartościowych oraz ETF zakupionych przez NBP i instrumentów finansowych pozabilansowych stosuje się zasadę wyceny według wartości rynkowej³. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do wartości rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami (por. Nota 12):

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach jako *Różnice z wyceny*.

Wyceny cenowej instrumentów finansowych wycenianych według wartości rynkowej dokonuje się przed dokonaniem ich wyceny kursowej.

Wartość poszczególnych aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów ustala się oddzielnie, nie kompensując ze sobą wartości różnych co do rodzaju składników.

Stosuje się następujące zasady wyceny na dzień bilansowy:

- złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości (standard *London Good Delivery*), utrzymywane w postaci fizycznej i niefizycznej, jest wyceniane według wartości rynkowej uncji złota w dolarach amerykańskich z londyńskiego rynku kruszców (*London Bullion Market*),
- dłużne papiery wartościowe rynkowe niezakwalifikowane jako utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według wartości rynkowej,
- dłużne papiery wartościowe rynkowe utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący,⁴
- dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący,
- dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP wycenia się według ceny emisyjnej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię,

³ Zasady wyceny według wartości rynkowej nie zastosowano dla dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do dnia zapadalności oraz dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej. Wartość rynkowa to wartość średnia ceny kupna i ceny sprzedaży oparta na notowaniach dla transakcji o standardowej wielkości na danym rynku przez uznane podmioty, działające na rynku zorganizowanym albo rynku niezorganizowanym, a jeżeli ceny nie są dostępne na rynku – wartość określona według przyjętego i konsekwentnie stosowanego modelu wyceny, w tym wartość określona według właściwych krzywych rentowności podawanych do wiadomości publicznej.

⁴ Dłużne papiery wartościowe rynkowe utrzymywane do dnia zapadalności mogą zostać zbyte przed dniem zapadalności:

- 1) jeżeli zbywaną wartość dłużnych papierów wartościowych uznaje się za nieznaczącą w porównaniu do całkowitej wartości zasobu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do dnia zapadalności lub
- 2) jeżeli dłużne papiery wartościowe są zbywane w ciągu jednego miesiąca przed dniem zapadalności lub
- 3) w wyjątkowych okolicznościach, w szczególności w przypadku znaczącego pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

- ETF wycenia się według wartości rynkowej,
- transakcje forward (terminowe) na dłużne papiery wartościowe wycenia się poprzez porównanie wartości rynkowej dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny z ich wartością ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji spot (bieżącej),
- futures są wyceniane według wartości rynkowej,
- pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane odpowiednio według wartości nominalnej, ceny transakcyjnej albo wartości rynkowej.

Dla aktywów niewycenianych według wartości rynkowych sprawdza się, czy wystąpiły przesłanki utraty przez nie wartości, to jest czy istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych. W przypadku ich stwierdzenia, dla tych aktywów ustala się kwotę przewidywanej utraty wartości, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością odzyskiwalną.

Dla aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych w walutach obcych ustala się ich wartość w walucie krajowej. W procesie wyceny stosowane są kursy średnie NBP obowiązujące na dzień bilansowy.

Do wyceny na dzień 31 grudnia 2023 r. zostały wykorzystane ceny/kursy ogłoszone w dniu 29 grudnia 2023 r., a dla danych porównawczych – ogłoszone w dniu 30 grudnia 2022 r.

2.5. Zdarzenia po dniu bilansowym

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego NBP, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść i są zdarzeniami korygującymi ich stan na dzień bilansowy.

3. Zmiany w polityce rachunkowości

W 2023 r. nie wystąpiły zmiany w zasadach rachunkowości obowiązujących w NBP.

4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym NBP. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań, jest ustalanie wysokości rezerwy kursowej⁵. Zgodnie z uchwałą nr 6/2019 RPP, oszacowana rezerwa kursowa jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 9 i Nota 9.2).

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje istotnych oszacowań, dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe, pośmiertne i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarusza),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych,
- stóp dyskonta pozostających do zapłaty opłat leasingowych (stopy te wykorzystywane są do ustalenia wartości zobowiązań z tytułu leasingu, a w konsekwencji ustalenia wartości aktywów z tytułu leasingu – por. Nota 4 i Nota 6.4),
- odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

⁵ To jest rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której zasady tworzenia i rozwiązywania określa uchwała nr 6/2019 RPP.

5. Noty objaśniające

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

Instrumenty finansowe w złocie ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny transakcyjnej. Cenę transakcyjną uncji złota w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień transakcji.

Instrumenty finansowe w złocie tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota, będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic na transakcjach w złocie) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według wartości rynkowej uncji złota w dolarach amerykańskich, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny zasobu złota. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	27 359 768,1	26 894 727,8	465 040,3
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	66 231 664,6	31 755 510,9	34 476 153,7
- rachunki bieżące w złocie	39 020 304,0	0,0	39 020 304,0
- lokaty terminowe w złocie	27 211 360,6	31 755 510,9	-4 544 150,3
Razem	93 591 432,7	58 650 238,7	34 941 194,0
w tym różnice z wyceny złota	28 309 187,8	27 515 054,6	794 133,2

		31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	w tys. uncji	3 371,2	3 371,2	0,0
	(w tonach)	(104,9)	(104,9)	(0,0)
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	w tys. uncji	8 161,1	3 980,6	4 180,5
	(w tonach)	(253,8)	(123,8)	(130,0)
- rachunki bieżące w złocie	w tys. uncji	4 808,1	0,0	4 808,1
	(w tonach)	(149,5)	(0,0)	(149,5)
- lokaty terminowe w złocie	w tys. uncji	3 353,0	3 980,6	-627,6
	(w tonach)	(104,3)	(123,8)	(-19,5)
Razem	w tys. uncji	11 532,3	7 351,8	4 180,5
	(w tonach)	(358,7)	(228,7)	(130,0)

Złoto jest przechowywane w NBP oraz na rachunkach w bankach zagranicznych. Złoto w bankach zagranicznych jest:

- utrzymywane na rachunkach bieżących,
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi instytucjami finansowymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3.1 i Nota 11).

Wzrost salda o 4.180,5 tys. uncji (130,0 ton) wynikał głównie z transakcji zakupu złota przez NBP na rynku międzybankowym przeprowadzonych w 2023 r. (por. Nota 3.1).

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała także aktualizacja wyceny zasobu złota (por. Nota 9.1).

Nota 2 Należności i zobowiązania wobec MFW

Transakcje z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (dalej „MFW”) ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy salda należności i zobowiązań wobec MFW wycenia się według wartości nominalnej. Wycena aktywów dokonywana jest z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

Salda wynikające z operacji z MFW są denominowane w Specjalnych Prawach Ciągnięcia (*Special Drawing Rights – SDR*) lub w złotych. SDR są traktowane jako odrębna waluta obca.

Salda w SDR przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursu średniego NBP obowiązującego na dzień bilansowy.

Pozycje związane z MFW:

- **Transza rezerwowa** odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w MFW, pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. „Rachunek nr 1 MFW”).

Wielkość udziałów członkowskich w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans – FTP*). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.

- **Rachunek bieżący w MFW** obejmuje środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR oraz spłat w SDR należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW, jak również z tytułu rozliczeń odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW.

- **Lokata terminowa w MFW** (nieoprocentowana) obejmuje środki pieniężne w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych).

- **Pożyczki udzielone MFW w walutach obcych**

Od 2011 r. NBP jest uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow – NAB*). Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi. Na mocy decyzji obowiązującej od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2025 r. na koniec 2023 r. i 2022 r. limit pożyczek wynosił 2.570.800,0 tys. SDR⁶.

Na podstawie umowy pożyczki dwustronnej (*Bilateral Borrowing Agreement - BBA*) z 2020 r. obowiązującej od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r., przedłużonej w 2023 r. za zgodą NBP o jeden rok, tj. do 31 grudnia 2024 r., NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 2.701.000,0 tys. EUR⁷. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych może nastąpić na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz z pożyczek w ramach NAB. Zarówno w 2023 r., jak i 2022 r. MFW nie korzystał z pożyczek w ramach BBA.

- **Alokacja SDR**, czyli przyznane krajom członkowskim SDR; w ramach alokacji SDR, które zostały przeprowadzone w 2009 r. oraz w 2021 r., Rzeczypospolitej Polskiej przyznano łącznie kwotę 5.229.896,4 tys. SDR.

Transza rezerwowa (z wyjątkiem jej stałej części wynoszącej 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW, pożyczki udzielone MFW oraz alokacje SDR są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

w tys. złotych	pozycja bilansu	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Transza rezerwowa, w tym		5 807 757,3	6 264 325,2	-456 567,9
- Udziały członkowskie w MFW		22 258 324,9	24 880 087,8	-2 621 762,9
- Rachunek nr 1 MFW		-16 450 567,6	-18 615 762,6	2 165 195,0
Rachunek bieżący w MFW		22 638 303,1	25 033 317,9	-2 395 014,8
Lokata terminowa w MFW		37 447,2	41 565,5	-4 118,3
Pożyczki udzielone MFW		13 726,3	72 458,0	-58 731,7
Razem aktywa (Należności od MFW)	A.2.1	28 497 233,9	31 411 666,6	-2 914 432,7
Alokacja SDR (Zobowiązania wobec MFW)	P.9	27 878 502,6	30 871 510,9	-2 993 008,3
Pozycja netto		618 731,3	540 155,7	78 575,6
w tym różnice z wyceny kursowej SDR		-45 660,7	6 581,6	-52 242,3

⁶ To jest 13.609.301,0 tys. zł według kursu średniego NBP obowiązującego na 31.12.2023.

⁷ To jest 11.743.948,0 tys. zł według kursu średniego NBP obowiązującego na 31.12.2023.

w tys. SDR	pozycja bilansu	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Transza rezerwowa		1 097 086,7	1 066 086,7	31 000,0
- Udziały członkowskie w MFW		4 095 400,0	4 095 400,0	0,0
- Rachunek nr 1 MFW		-2 998 313,3	-3 029 313,3	31 000,0
Rachunek bieżący w MFW		4 276 380,4	4 260 265,1	16 115,3
Lokata terminowa w MFW		7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW		2 592,9	12 331,2	-9 738,3
Razem aktywa (Należności od MFW)	A.2.1	5 383 133,8	5 345 756,8	37 377,0
Alokacja SDR (Zobowiązania wobec MFW)	P.9	5 266 255,4	5 253 831,0	12 424,4
Pozycja netto		116 878,4	91 925,8	24 952,6

W 2023 r. na zmianę pozycji w walucie oryginalnej wpływ miało głównie:

- zwiększenie transzy rezerwowej, co było efektem transakcji zrealizowanych w ramach Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans - FTP*) – płatności dokonanych przez MFW z Rachunku nr 1 MFW w NBP na rzecz krajów członkowskich,
- zwiększenie rachunku bieżącego w MFW głównie w wyniku rozliczeń z MFW,
- zmniejszenie należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow – NAB*), co było głównie efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP⁸.

Na wartość należności i zobowiązań wobec MFW w walucie krajowej wpływ miała przede wszystkim aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 9.1).

Nota 3 Pozostałe aktywa finansowe

▪ Dłużne papiery wartościowe oraz ETF

Zakupione w transakcji spot dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny czystej.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym naliczone dyskonto i premię), służy do

⁸ Na 31.12.2023 pozostała do wykorzystania kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 2.568.225,0 tys. SDR (13.595.669,5 tys. zł według kursu średniego NBP obowiązującego na 31.12.2023). Na 31.12.2022 kwota ta wynosiła 2.558.525,0 tys. SDR (15.033.892,9 tys. zł według kursu średniego NBP obowiązującego na 31.12.2022).

wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Odsetki, dyskonto i premię od dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (wyniku z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu oddzielnie dla każdego zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walutach obcych niezakwalifikowane jako utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według obowiązującej na dzień bilansowy wartości rynkowej. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, korygują wewnętrzną stopę zwrotu, a także zmieniają dyskonto i premię naliczane w następnych dniach.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walutach obcych utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według ceny nabycia z wyłączeniem nabytego kuponu (ceny czystej) z uwzględnieniem naliczonego dyskonta i premii, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny nabycia z wyłączeniem nabytego kuponu (ceny czystej) z uwzględnieniem naliczonego dyskonta i premii, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

ETF ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny transakcyjnej.

Wyceny cenowej ETF dokonuje się w ujęciu netto, to jest na podstawie wartości portfela akcji odzwierciedlającego dany indeks, który ETF replikuje, a nie na podstawie instrumentu bazowego.

Na dzień bilansowy ETF wycenia się według wartości rynkowej, odrębnie dla każdego zasobu ETF.

▪ **Transakcje reverse repo**

Transakcja reverse repo polega na kupnie aktywów z jednoczesnym zobowiązaniem do odsprzedaży kontrahentowi równoważnych aktywów w przyszłości po cenie transakcyjnej. Transakcję tę ujmuje się w aktywach jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną otrzymanymi aktywami. Papiery wartościowe otrzymane jako zabezpieczenie nie zwiększają zasobu tych papierów wartościowych i nie są wykazywane w aktywach bilansu NBP. Papiery wartościowe otrzymane w transakcji reverse repo nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego NBP przychodów i kosztów wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną zakupu i odsprzedaży papierów wartościowych w transakcji reverse repo, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Na dzień bilansowy transakcje reverse repo wycenia się według wartości nominalnej.

▪ **Lokaty terminowe**

Lokaty terminowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Rachunki bieżące, depozyty zabezpieczające, zapas banknotów i monet zagranicznych**

Rachunki bieżące, depozyty zabezpieczające złożone w środkach pieniężnych oraz zapasy banknotów i monet zagranicznych ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Akcje nierynkowe, udziały**

Akcje nierynkowe i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

- **Kredyty i pożyczki udzielone, inne należności**

Kredyty i pożyczki udzielone oraz inne należności ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

- **Aktywa finansowe w walutach obcych**

Po dokonaniu wyceny aktywów finansowych w walutach obcych według zasad przedstawionych powyżej, salda przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy.

Nota 3.1 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Rachunki bieżące, w tym	21 828 872,8	35 354 005,4	-13 525 132,6
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET	2 856 950,6	15 008 464,4	-12 151 513,8
Lokaty terminowe	44 777 916,0	37 562 191,4	7 215 724,6
Transakcje reverse repo	66 812 921,8	53 550 113,6	13 262 808,2
Dłużne papiery wartościowe, w tym	499 316 527,3	516 089 683,1	-16 773 155,8
- dłużne papiery wartościowe utrzymywane do dnia zapadalności (HTM)	39 743 031,1	44 572 354,4	-4 829 323,3
ETF	7 884 375,5	0,0	7 884 375,5
Zapas banknotów i monet zagranicznych	269 014,8	329 942,3	-60 927,5
Inne należności, w tym	290 144,4	1 109 734,7	-819 590,3
- depozyty zabezpieczające futures	270 501,3	1 088 239,0	-817 737,7
- odsetki od lokat terminowych w złocie	2 066,7	3 888,1	-1 821,4
- pozostałe	17 576,4	17 607,6	-31,2
Razem	641 179 772,6	643 995 670,5	-2 815 897,9
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	-33 877 956,9	22 343 479,9	-56 221 436,8
- różnice z wyceny cenowej	4 554 134,6	-25 273 296,8	29 827 431,4

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, CAD, AUD, NOK i NZD, to jest:

- dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym) – wszystkie dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku; w ramach realizowanej polityki inwestycyjnej część dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym, wyemitowanych przez rząd USA, o wartości nominalnej 9,9 mld USD stanowi portfel utrzymywany do dnia zapadalności; w 2023 r. środki otrzymane z wykupu zapadających dłużnych papierów wartościowych w portfelu reinwestowano w ramach tego portfela,⁹
- ETF odwzorowujące indeksy giełd akcji: S&P 500 (USA), Euro STOXX 50 (strefa euro), FTSE 100 (Wielka Brytania), TSX Capped Composite (Kanada), ASX 200, Solactive Australia 200 (Australia),
- lokaty terminowe,
- transakcje reverse repo – w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe transakcje są zwykle zawierane łącznie z transakcjami repo¹⁰ (por. Nota 6.3).

Pozycja obejmuje również depozyty zabezpieczające futures, których spadek wynikał ze zmniejszenia zaangażowania w futures (por. Nota 10.3).

Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

31.12.2023							
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	5 055 628,6	2 695 145,1	216 961,7	147 739,2	224 447,4	13 305 542,0	1 428 299,7
Transakcje reverse repo	5 005 638,7	5 772 699,2	2 904 025,1	2 524 339,4	0,0	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	52 132 650,9	23 479 017,7	12 037 856,4	17 725 356,4	16 284 704,9	63 033 193,9	4 541 481,9
ETF	402 222,9	984 309,0	353 937,7	83 003,3	2 153,8	0,0	0,0
Razem	62 596 141,1	32 931 171,0	15 512 780,9	20 480 438,3	16 511 306,1	76 338 735,9	5 969 781,6

31.12.2022							
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	3 176 884,5	1 889 427,0	481 443,3	302 832,4	288 020,3	14 242 794,7	1 423 394,8
Transakcje reverse repo	1 837 082,2	5 630 323,8	2 828 558,6	0,0	1 364 600,8	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	50 213 583,7	22 384 081,3	11 446 271,0	16 174 867,6	14 377 788,1	51 867 070,8	3 875 206,7
ETF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Razem	55 227 550,4	29 903 832,1	14 756 272,9	16 477 700,0	16 030 409,2	66 109 865,5	5 298 601,5

⁹ Na 31.12.2023 wartość rynkowa dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako utrzymywane do dnia zapadalności wyniosła 35.636.916,4 tys. zł (38.603.591,0 tys. zł na 31.12.2022).

¹⁰ Na 31.12.2023 dłużne papiery wartościowe o wartości 67.029.301,0 tys. zł stanowiły zabezpieczenie transakcji repo (52.472.008,5 tys. zł na 31.12.2022).

w tys. jednostek waluty oryginalnej	Zmiana						
	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	1 878 744,1	805 718,1	-264 481,6	-155 093,2	-63 572,9	-937 252,7	4 904,9
Transakcje reverse repo	3 168 556,5	142 375,4	75 466,5	2 524 339,4	-1 364 600,8	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	1 919 067,2	1 094 936,4	591 585,4	1 550 488,8	1 906 916,8	11 166 123,1	666 275,2
ETF	402 222,9	984 309,0	353 937,7	83 003,3	2 153,8	0,0	0,0
Razem	7 368 590,7	3 027 338,9	756 508,0	4 002 738,3	480 896,9	10 228 870,4	671 180,1

Na zmianę pozycji w walutach obcych wpływ miały głównie:

- napływ środków pieniężnych w walutach obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP przy jednoczesnym zmniejszeniu salda środków na rachunku bieżącym w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET w związku z niższym saldem rachunków w EUR prowadzonych przez NBP dla banków krajowych na potrzeby rozliczeń w tym systemie (por. Nota 6.1 oraz Nota 6.3),
- zwiększenie zaangażowania w jednoczesne transakcje reverse repo i repo w USD i CAD przy równoczesnym zmniejszeniu zaangażowania w transakcje w AUD (por. Nota 6.3),
- zakup złota za waluty obce (por. Nota 1).

Dodatkowo na zmianę pozycji wpływ miała aktualizacja wyceny cenowej i kursowej (por. Nota 9.1, Nota 12.1 i Nota 12.2).

Nota 3.2 Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Skarbowe dłużne papiery wartościowe	76 426 465,4	78 258 176,6	-1 831 711,2
Dłużne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa	62 461 139,6	62 415 008,9	46 130,7
Razem	138 887 605,0	140 673 185,5	-1 785 580,5

Pozycja związana jest z prowadzonymi w latach 2020-2021 przez NBP na rynku wtórnym operacjami skupu obligacji skarbowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. Operacje te były przeprowadzane w celu długoterminowej zmiany struktury płynności w sektorze bankowym, jak również dla zapewnienia płynności rynku wtórnego skupowanych dłużnych papierów wartościowych oraz wzmocnienia mechanizmu transmisji monetarnej (por. Nota 11).

Spadek wartości pozycji w 2023 r. wynikał głównie z wykupu przez emitenta skarbowych dłużnych papierów wartościowych o wartości nominalnej 1.047.000,0 tys. zł w terminie zapadalności (por. tabela poniżej oraz Nota 6.1 i Nota 11).

w tys. złotych	31.12.2022	naliczenia odsetkowe	wykup	otrzymane odsetki	31.12.2023
Skarbowe dłużne papiery wartościowe	78 258 176,6	999 970,0	-1 047 000,0	-1 784 681,2	76 426 465,4
Dłużne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa	62 415 008,9	1 151 203,3	0,0	-1 105 072,6	62 461 139,6
Razem	140 673 185,5	2 151 173,3	-1 047 000,0	-2 889 753,8	138 887 605,0

Nota 3.3 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	51 708,1	51 708,1	0,0
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	75 312,5	75 312,5	0,0
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o.	1 820,0	1 820,0	0,0
- inne	8,3	8,3	0,0
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	160 041,3	174 285,3	-14 244,0
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	106 492,3	114 866,2	-8 373,9
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	52 938,0	58 760,0	-5 822,0
- udziały w S.W.I.F.T.	611,0	659,1	-48,1
Razem	288 890,2	303 134,2	-14 244,0

Spadek wartości pozycji wynikał z aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2022 i na 31.12.2023 kształtowało się następująco:

Udział NBP w podmiotach krajowych

Podmiot	Kapitał zakładowy (w tys. złotych)	Cena nominalna 1 udziału/akcji (w tys. złotych)	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych, w tym				
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
- Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- udziały w Europejskim Banku Centralnym

Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Zarówno na 31.12.2023, jak i 31.12.2022 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 24.492,3 tys. EUR.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 ust. 1 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie zmiany w składzie krajów członkowskich Unii Europejskiej. Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału została przeprowadzona w 2019 r. W dniu 1 lutego 2020 r. nastąpiła aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC, w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej i w konsekwencji wycofaniem Banku Anglii z ESBC¹¹. W wyniku tej aktualizacji udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł z 5,2068% do 6,0335%, co odpowiadało wzrostowi kwoty udziałów z 563.636,5 tys. EUR do 653.126,8 tys. EUR (por. Nota 21).

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. Zarówno na 31.12.2023, jak i 31.12.2022 wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wyniosła 24.492,3 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 628.634,5 tys. EUR.

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (*Bank for International Settlements - BIS*)

Na 31.12.2023 i 31.12.2022 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,41%.

- udziały w S.W.I.F.T. (*The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*)

Na 31.12.2023 i na 31.12.2022 NBP posiadał 47 udziałów (w wysokości 140,5 tys. EUR). Stanowiło to mniej niż 0,05% ogólnej liczby udziałów.

¹¹ Wartość kapitału subskrybowanego EBC nie uległa zmianie w wyniku wycofania Banku Anglii z ESBC i wynosi 10.825.007,1 tys. EUR.

Nota 3.4 Inne pozostałe aktywa

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Środki obrotowe, w tym	31 987,5	10 170,9	21 816,6
- <i>metale szlachetne</i>	31 044,9	8 987,7	22 057,2
- <i>wartości kolekcjonerskie nieobiegowe</i>	376,5	369,7	6,8
- <i>inne</i>	566,1	813,5	-247,4
Kredyty i pożyczki w walucie krajowej udzielone pracownikom, w tym	22 247,3	21 770,2	477,1
- <i>pożyczki udzielone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych</i>	14 931,7	13 574,8	1 356,9
Inne należności, w tym	46 376,4	51 474,8	-5 098,4
- <i>publicznoprawne</i>	136,6	5,8	130,8
- <i>od odbiorców i dostawców</i>	20 640,6	31 089,2	-10 448,6
- <i>inne</i>	25 599,2	20 379,8	5 219,4
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	7 979,9	7 670,6	309,3
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej instrumentów pozabilansowych	20 289,1	2 395,7	17 893,4
Razem	128 880,2	93 482,2	35 398,0

Wzrost pozycji *Metale szlachetne* dotyczył głównie zapasu kruszcu na potrzeby produkcji monet kolekcjonerskich w 2024 r.

Zarówno na 31.12.2023, jak i na 31.12.2022 *Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej instrumentów pozabilansowych* dotyczyło transakcji spot w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych. Wzrost pozycji jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku (por. Nota 10.1) oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem transakcyjnym zakupu/sprzedaży.

Nota 4 Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Środki trwałe i wartości niematerialne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia

– albo według wartości rynkowej, jeśli nie jest możliwe ustalenie ceny zakupu lub kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych i wartości niematerialnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych ustalony na dzień 31 grudnia 2023 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty, dobra kultury NBP	nieograniczony
Budynki i lokale	480 lub 780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia i inne wyposażenie	36-360 ¹
Środki transportu	72-180
Wartości niematerialne	Okresy używania (w miesiącach)
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120
Prawa autorskie, prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych itp.	120

¹ Okres 360 miesięcy dotyczy pozostałych turbozespołów i zespołów prądotwórczych, w tym agregatów lub zespołów prądotwórczych prądu przemiennego o napięciu poniżej 1000 V.

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 10,0 tys. zł, dokonuje się jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy aktualizujące.

- **Aktywa z tytułu leasingu**

Aktywa z tytułu leasingu obejmują prawa do użytkowania aktywów będących przedmiotem leasingu (z wyłączeniem wartości niematerialnych), w tym również prawa użytkowania wieczystego gruntów. Aktywa z tytułu leasingu ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według kosztu obejmującego w szczególności:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu (por. Nota 6),
- opłaty leasingowe zapłacone w dniu rozpoczęcia leasingu lub przed tym dniem, pomniejszone o otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez NBP.

Od wartości składnika aktywów z tytułu leasingu dokonuje się odpisów amortyzacyjnych przez okres leasingu lub okres używania bazowego składnika aktywów, jeśli jest on krótszy, metodą liniową, począwszy od miesiąca, w którym ujęto składnik aktywów.

Na dzień bilansowy wartość aktywów z tytułu leasingu wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o korektę wynikającą z aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu (por. Nota 6.4) oraz pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy aktualizujące.

W przypadku zmiany warunków leasingu odpowiednio koryguje się wartość aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu (por. Nota 6).

Opłaty dotyczące leasingu krótkoterminowego (tj. gdy okres leasingu jest nie dłuższy niż 12 miesięcy oraz nie przewiduje się zakupu bazowego składnika aktywów) lub leasingu niskocennego (tj. o wartości bazowego składnika aktywów albo o średniomiesięcznej wartości opłat leasingowych poniżej 10,0 tys. zł, z wyłączeniem leasingu dotyczącego prawa użytkowania wieczystego gruntu) nie są rozliczane według powyższych zasad i ujmowane są jako koszt w trakcie okresu leasingu.

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Środki trwałe	715 258,9	730 911,1	-15 652,2
Aktywa z tytułu leasingu	195 747,3	198 658,8	-2 911,5
Wartości niematerialne	72 605,6	86 554,4	-13 948,8
Razem	983 611,8	1 016 124,3	-32 512,5

Zmiana stanu środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów z tytułu leasingu w 2023 roku <i>(ze względu na zakreślenie, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować) w tys. złotych</i>	Środki trwałe				Aktywa z tytułu leasingu			Wartości niematerialne			
	Grunty, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyne, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Prawa wieczystego użytkowania gruntu	Pozostałe aktywa z tytułu leasingu	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	976 859,5	721 145,2	22 340,7	1 720 345,4	180 396,4	49 210,1	229 606,6	438 374,6	20 117,6	3 933,5	462 425,7
Zwiększenia	2 005,7	52 862,9	25 713,5	80 582,1	2 508,2	9 640,4	1 576,9	1 576,9	1 105,6	2 222,7	4 905,2
Zmniejszenia	-25,2	-40 096,7	-38 428,4	-78 552,3	0,0	-6 228,0	-5 228,0	-20 725,0	-281,1	-498,6	-21 504,7
Wartość brutto na koniec okresu	978 840,0	733 909,4	9 625,7	1 722 375,2	182 904,7	52 622,6	235 527,2	419 226,5	20 942,1	5 657,6	445 826,1
w tym całkowicie umorzone	1 503,1	287 479,6	0,0	288 982,7	0,0	0,0	0,0	98 362,7	4 613,4	0,0	102 976,1
Umorzenie na początek okresu	-452 205,7	-536 478,5	0,0	-988 684,2	-7 693,0	-23 254,8	-30 947,7	-365 284,1	-10 578,2	0,0	-375 862,3
Zwiększenia	-14 615,0	-42 594,8	0,0	-57 209,7	-2 645,1	-12 407,2	-15 052,4	-16 591,1	-1 755,9	0,0	-18 347,0
Zmniejszenia	25,2	39 570,8	0,0	39 596,0	0,0	6 220,2	6 220,2	20 724,6	273,1	0,0	20 997,7
Umorzenie na koniec okresu	-466 795,5	-539 502,4	0,0	-1 006 297,9	-10 338,1	-29 441,8	-39 779,9	-361 150,6	-12 061,0	0,0	-373 211,6
Odписy aktualizujące na początek okresu	-272,9	-477,2	0,0	-750,1	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	-68,2	0,0	-68,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odписy aktualizujące na koniec okresu	-272,9	-545,4	0,0	-818,3	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	511 771,6	193 861,6	9 625,7	715 258,9	172 566,6	23 180,7	195 747,3	58 066,9	8 881,1	5 657,6	72 605,6
Zmiana stanu środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów z tytułu leasingu w 2022 roku <i>(ze względu na zakreślenie, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować) w tys. złotych</i>											
Wartość brutto na początek okresu	970 487,5	691 023,9	11 530,6	1 673 042,0	175 993,5	48 002,4	223 985,9	434 093,6	20 184,3	7 482,4	461 760,3
Zwiększenia	6 372,0	45 084,1	45 403,7	96 859,8	4 412,9	2 453,2	6 866,1	10 573,4	1 867,4	3 437,4	15 878,1
Zmniejszenia	0,0	-14 962,8	-34 593,7	-49 556,4	0,0	-1 245,4	-1 245,4	-6 292,4	-1 934,1	-6 986,3	-15 212,8
Wartość brutto na koniec okresu	976 859,5	721 145,2	22 340,7	1 720 345,4	180 396,4	49 210,1	229 606,6	438 374,6	20 117,6	3 933,5	462 425,7
w tym całkowicie umorzone	1 507,0	295 551,4	0,0	297 058,4	0,0	0,0	0,0	111 559,7	3 373,9	0,0	114 933,6
Umorzenie na początek okresu	-437 274,2	-507 236,9	0,0	-944 511,1	-5 085,3	-13 478,6	-18 563,9	-350 453,2	-10 750,6	0,0	-361 203,7
Zwiększenia	-14 947,5	-44 095,1	0,0	-59 042,7	-2 807,6	-11 021,5	-13 829,2	-21 129,3	-1 747,0	0,0	-22 876,2
Zmniejszenia	16,0	14 853,5	0,0	14 869,6	0,0	1 245,4	1 245,4	6 298,3	1 919,3	0,0	8 217,6
Umorzenie na koniec okresu	-452 205,7	-536 477,5	0,0	-988 684,2	-7 693,0	-23 254,8	-30 947,7	-365 284,1	-10 578,2	0,0	-375 862,3
Odписы aktualizujące na początek okresu	-272,9	-477,2	0,0	-750,1	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odписы aktualizujące na koniec okresu	-272,9	-477,2	0,0	-750,1	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	524 380,9	184 189,5	22 340,7	730 911,1	172 703,5	25 955,4	198 658,8	73 081,5	9 539,4	3 933,5	86 554,4

Nota 5 Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej wyemitowanych obiegowych banknotów i monet w walucie krajowej, pomniejszonej o wartość nominalną następujących obiegowych banknotów i monet w walucie krajowej:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych uprawnionych podmiotów,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia lub uszkodzenia.

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	370 844 853,0	362 247 258,9	8 597 594,1
Monety krajowe w obiegu	6 676 522,0	6 364 404,6	312 117,4
Razem	377 521 375,0	368 611 663,5	8 909 711,5

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość nominalna na 31.12.2023 wyniosła 329.396,0 tys. zł w porównaniu z 322.821,6 tys. zł na 31.12.2022.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2023 r. wyniósł 370.382,0 mln zł w porównaniu z 376.350,1 mln zł w 2022 r.

Nota 6 Pozostałe zobowiązania finansowe

- **Rachunki bieżące, lokaty terminowe prowadzone przez NBP**

Zobowiązania z tytułu sald na rachunkach bieżących oraz rachunkach lokat terminowych prowadzonych przez NBP ujmuje się w księgach rachunkowych NBP oraz wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Wyemitowane dłużne papiery wartościowe**

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny emisyjnej oraz wycenia na dzień bilansowy według ceny emisyjnej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię.

- **Transakcje repo**

Transakcja repo polega na sprzedaży aktywów z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu równoważnych aktywów w przyszłości po cenie transakcyjnej. Transakcję tę ujmuje się w pasywach jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną przekazanymi aktywami. Papiery wartościowe przekazane jako zabezpieczenie nie zmniejszają zasobu tych papierów wartościowych i są wykazywane w aktywach bilansu NBP.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu papierów wartościowych w transakcji repo, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Na dzień bilansowy transakcje repo wycenia się według wartości nominalnej.

- **Zobowiązania z tytułu leasingu**

Zobowiązanie z tytułu leasingu ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według zdyskontowanej wartości pozostających do zapłaty opłat leasingowych. Dla opłat z tytułu praw użytkowania wieczystego gruntu jako stopę dyskonta przyszłych opłat z tytułu leasingu stosuje się stopę oprocentowania długoterminowych obligacji skarbowych oferowanych w sprzedaży hurtowej, ustaloną na dzień ujęcia w księgach rachunkowych NBP. Dla pozostałych zobowiązań leasingowych jako stopę dyskonta stosuje się stopę referencyjną NBP obowiązującą na dzień ich ujęcia w księgach rachunkowych NBP.

Na dzień bilansowy wartość zobowiązań z tytułu leasingu aktualizuje się o wartość odsetek naliczonych według przyjętej stopy dyskonta oraz zapłacone opłaty leasingowe.

W przypadku zmiany warunków leasingu odpowiednio koryguje się wartość zobowiązań i aktywów z tytułu leasingu (por. Nota 4).

- **Pozostałe zobowiązania finansowe**

Pozostałe zobowiązania finansowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP oraz wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Zobowiązania finansowe w walutach obcych**

Po dokonaniu wyceny zobowiązań finansowych w walutach obcych według zasad przedstawionych powyżej, salda przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy.

Nota 6.1 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych), w tym		48 914 397,0	34 914 457,6	13 999 939,4
- rachunki bieżące banków oraz KSKOK		48 039 155,2	33 925 136,3	14 114 018,9
- rachunki rezerw obowiązkowych banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP		505 872,9	589 165,0	-83 292,1
- odsetki od środków rezerwy obowiązkowej		369 368,9	400 156,3	-30 787,4
Depozyty na koniec dnia, w tym		25 506 744,6	20 198 449,9	5 308 294,7
- naliczone odsetki		11 001,6	6 914,9	4 086,7
Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	P.2	74 421 141,6	55 112 907,5	19 308 234,1
Bony pieniężne NBP wyemitowane w ramach operacji podstawowych		238 002 885,5	174 492 282,6	63 510 602,9
Bony pieniężne NBP wyemitowane w ramach operacji dostrajających		65 068 217,6	77 688 891,7	-12 620 674,1
Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	P.4	303 071 103,1	252 181 174,3	50 889 928,8
Razem		377 492 244,7	307 294 081,8	70 198 162,9

Nota obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej.

Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki oraz KSKOK¹² w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania.

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej obejmują głównie zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych¹³ i dostrajających¹⁴ operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności¹⁵.

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem. Na 31.12.2023 i 31.12.2022 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku kształtowały się następująco:

¹² Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe utrzymują rezerwę obowiązkową na rachunku KSKOK (Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej).

¹³ W 2023 r. okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły 7 i 8 dni (w 2022 r. 6, 7 i 8 dni).

¹⁴ W 2023 r., podobnie jak w 2022 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2, 3 i 4 dni.

¹⁵ Zgodnie z uchwałą nr 30/2003 Zarządu NBP z dnia 12 września 2003 r. w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 24, z późn. zm.) nabywcami bonów pieniężnych mogą być banki krajowe, oddziały banków zagranicznych i oddziały instytucji kredytowych, Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz KSKOK.

Stopa oprocentowania zobowiązań z tytułu operacji polityki pieniężnej

%	31.12.2023	31.12.2022
Rezerwa obowiązkowa*	5,75	6,75
Depozyt na koniec dnia**	5,25	6,25
Bony pieniężne***	5,75	6,75

* Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej.

** Stopa depozytowa NBP.

*** Stopa referencyjna NBP.

Na zmianę ogółu zobowiązań NBP z tytułu operacji polityki pieniężnej (wzrost o 70.198.162,9 tys. zł na 31.12.2023 w porównaniu do 31.12.2022) wpłynęły m.in. takie czynniki jak:

- skup napływających do NBP walut obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP (por. Nota 3.1, Nota 6.3),
- przepływy środków pieniężnych związane z wynikiem NBP na instrumentach polityki pieniężnej (por. Nota 11) oraz innymi operacjami własnymi NBP,
- przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu w 2023 r. (por. Nota 5),
- wykup przez emitenta posiadanych przez NBP skarbowych dłużnych papierów wartościowych w terminie zapadalności (por. Nota 3.2).

Sposób lokowania posiadanych w NBP środków pieniężnych pomiędzy zakupem bonów pieniężnych NBP, złożeniem depozytu na koniec dnia w NBP lub pozostawieniem środków na rachunku bieżącym w NBP jest wynikiem indywidualnych decyzji banków.

Nota 6.2 Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A., w tym		2 581 882,6	940 440,8	1 641 441,8
- w systemie Elixir		1 717 657,8	296 934,2	1 420 723,6
- w systemie Express Elixir		864 224,8	643 506,6	220 718,2
Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	P.3	2 581 882,6	940 440,8	1 641 441,8
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	P.5.1	10 338 349,3	10 792 940,6	-454 591,3
- rachunki budżetu państwa		5 349 905,0	6 529 897,4	-1 179 992,4
- rachunki funduszy zabezpieczenia społecznego		4 861 532,7	4 147 311,7	714 221,0
- pozostałe		126 911,6	115 731,5	11 180,1
Inne zobowiązania	P.5.2	1 608 591,1	1 090 865,7	517 725,4
Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	P.5	11 946 940,4	11 883 806,3	63 134,1
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym		28 852,2	31 005,8	-2 153,6
- rachunek nr 2 MFW		20 582,1	23 378,3	-2 796,2
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych		4 052 710,1	4 093 191,4	-40 481,3
Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów	P.6	4 081 562,3	4 124 197,2	-42 634,9
Razem		18 610 385,3	16 948 444,3	1 661 941,0

Pozycja obejmuje głównie:

- rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego oraz niemonetarnych instytucji finansowych,
- rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. „Rachunek nr 2 MFW” – por. Nota 12.1),
- zobowiązania z tytułu rozliczeń w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.

Wzrost pozycji wobec rezydentów związany był głównie ze zwiększeniem zobowiązań z tytułu rozrachunku w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. oraz zwiększeniem salda rachunków w walucie krajowej prowadzonych przez NBP dla funduszy zabezpieczenia społecznego oraz podmiotów spoza sektora rządowego przy jednoczesnym zmniejszeniu sald rachunków prowadzonych dla budżetu państwa.

Nota 6.3 Zobowiązania w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	Pozycja bilansu	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Rachunki budżetu państwa		42 311 446,2	43 632 742,0	-1 321 295,8
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET		2 856 851,7	15 008 405,6	-12 151 553,9
Pozostałe zobowiązania wobec rezydentów		477 230,7	368 924,7	108 306,0
Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	P.7	45 645 528,6	59 010 072,3	-13 364 543,7
Transakcje repo		66 800 236,4	53 539 855,3	13 260 381,1
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych		72 382,4	75 187,0	-2 804,6
Pozostałe zobowiązania wobec nierezydentów		642 439,0	10 093,7	632 345,3
Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	P.8	67 515 057,8	53 625 136,0	13 889 921,8
Razem		113 160 586,4	112 635 208,3	525 378,1
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>		<i>-5 682 160,1</i>	<i>2 925 807,6</i>	<i>-8 607 967,7</i>

Pozycja obejmuje głównie:

- rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walutach obcych prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego oraz rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET,
- zobowiązania z tytułu transakcji repo zawieranych z zagranicznymi instytucjami finansowymi; w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego, transakcje te są zwykle zawierane łącznie z transakcjami reverse repo (por. Nota 3.1).

Poniżej przedstawiono transakcje repo w podziale na waluty obce.

<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	CAD	AUD
31.12.2023	5 005 227,5	5 772 107,9	2 902 376,4	2 524 254,0	0,0
31.12.2022	1 837 038,7	5 629 448,7	2 827 476,2	0,0	1 364 523,5
Zmiana	3 168 188,8	142 659,2	74 900,2	2 524 254,0	-1 364 523,5

- zobowiązania w walutach obcych z tytułu zleceń płatniczych posiadaczy rachunków w NBP będących w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy.

Wzrost pozycji związany był głównie z wyższą wartością transakcji repo przy jednoczesnym zmniejszeniu salda rachunków w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla banków krajowych na potrzeby rozliczeń w systemie TARGET (por. Nota 3.1) oraz budżetu państwa.

Nota 6.4 Inne pozostałe pasywa

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Zobowiązania z tytułu leasingu	204 327,3	204 917,9	-590,6
Inne zobowiązania, w tym	64 697,1	71 231,0	-6 533,9
- publicznoprawne	25 883,2	20 615,3	5 267,9
- wobec dostawców	21 229,6	26 649,3	-5 419,7
- inne	17 584,3	23 966,4	-6 382,1
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	22 946,9	21 296,0	1 650,9
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej instrumentów pozabilansowych	34 683,8	33 469,0	1 214,8
Razem	326 655,1	330 913,9	-4 258,8

Zobowiązania z tytułu leasingu stanowią bieżącą (zdyskontowaną) wartość pozostających do zapłaty opłat leasingowych. Dotyczą one głównie praw użytkowania wieczystego gruntu (por. Nota 4 i Nota 11).

Na 31.12.2023 oraz na 31.12.2022 Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej instrumentów pozabilansowych dotyczyło transakcji spot w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych. Wzrost pozycji jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku (por. Nota 10.1) oraz różnicy między kursem transakcyjnym zakupu/sprzedaży a średnim kosztem zasobu.

Nota 7 Rezerwy na zobowiązania

Rezerwy na zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w wiarygodnie oszacowanej kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku.

Na dzień bilansowy rezerwy na zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości albo w części obowiązku uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się i zalicza do wyniku finansowego. Rezerwy na zobowiązania mogą być przeznaczone wyłącznie na cel, na jaki zostały utworzone.

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Rezerwy na zobowiązania wobec pracowników	212 432,8	201 352,5	11 080,3
Pozostałe rezerwy	1 373,2	1 556,8	-183,6
Razem	213 806,0	202 909,3	10 896,7

Zmianę rezerw na zobowiązania w 2023 r. i 2022 r. w podziale na poszczególne tytuły przedstawiają poniższe tabele (por. też Nota 15 i Nota 16).

w tys. złotych	31.12.2022	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2023
Rezerwy na zobowiązania wobec pracowników, w tym	201 352,5	44 802,5	-33 621,6	-100,6	212 432,8
- z tytułu odpraw emerytalnych	105 847,0	21 204,2	-12 119,7	0,0	114 931,5
- z tytułu odpraw rentowych	2 293,2	373,9	-103,8	0,0	2 563,3
- z tytułu nagród jubileuszowych	64 594,7	18 825,1	-11 776,2	0,0	71 643,6
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	14 062,3	3 248,4	-197,1	0,0	17 113,6
- z tytułu odpraw pośmiertnych	3 860,0	0,0	-19,6	-100,6	3 739,8
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	10 695,3	1 150,9	-9 405,2	0,0	2 441,0
Pozostałe, w tym	1 556,8	160,5	-286,5	-57,6	1 373,2
- na zobowiązania z tytułu spraw sądowych	1 489,9	160,5	-286,5	-50,6	1 313,3
- na zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	66,9	0,0	0,0	-7,0	59,9
Razem	202 909,3	44 963,0	-33 908,1	-158,2	213 806,0

w tys. złotych	31.12.2021	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2022
Rezerwy na zobowiązania wobec pracowników, w tym	192 667,9	27 080,5	-18 395,9	0,0	201 352,5
- z tytułu odpraw emerytalnych	105 747,2	6 469,4	-6 369,6	0,0	105 847,0
- z tytułu odpraw rentowych	2 339,3	88,2	-134,3	0,0	2 293,2
- z tytułu nagród jubileuszowych	66 667,4	8 180,3	-10 253,0	0,0	64 594,7
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	12 009,3	2 553,1	-500,1	0,0	14 062,3
- z tytułu odpraw pośmiertnych	3 671,9	314,9	-126,8	0,0	3 860,0
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	2 232,8	9 474,6	-1 012,1	0,0	10 695,3
Pozostałe, w tym	1 703,8	83,0	0,0	-230,0	1 556,8
- na zobowiązania z tytułu spraw sądowych	1 642,1	77,8	0,0	-230,0	1 489,9
- na zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	61,7	5,2	0,0	0,0	66,9
Razem	194 371,7	27 163,5	-18 395,9	-230,0	202 909,3

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe

Koszty i przychody dotyczące przyszłych okresów ujmuje się w księgach rachunkowych NBP odpowiednio jako składnik aktywów i pasywów.

Koszty i przychody, które w całości albo w części dotyczą przyszłych lat obrotowych, ujmowane są w księgach rachunkowych NBP odpowiednio jako rozliczenia międzyokresowe kosztów albo rozliczenia międzyokresowe przychodów i zaliczane do wyniku finansowego roku obrotowego,

którego dotyczą.

Koszty dotyczące bieżącego roku obrotowego, za które obowiązek zapłaty powstanie w następnym roku obrotowym, zalicza się do wyniku finansowego w wiarygodnie oszacowanej kwocie, a prawdopodobne zobowiązanie przypadające na bieżący rok obrotowy ujmuje się w księgach rachunkowych jako rozliczenia międzyokresowe kosztów.

Wartość otrzymanych nieodpłatnie albo ujawnionych środków trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji metodą liniową, ujmuje się w księgach rachunkowych jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i zalicza się do wyniku finansowego równoległe do odpisów amortyzacyjnych dokonywanych od tych składników aktywów.

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług		55 447,5	49 683,9	5 763,6
Razem aktywa (Rozliczenia międzyokresowe)	A.10.4	55 447,5	49 683,9	5 763,6
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów		107 826,9	96 136,8	11 690,1
Rozliczenia międzyokresowe przychodów		1 053,8	1 166,9	-113,1
Razem pasywa (Rozliczenia międzyokresowe)	P.11.2	108 880,7	97 303,7	11 577,0

Czynne i bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług dotyczą głównie wydatków związanych z gospodarką własną NBP (czynne dotyczą przede wszystkim opłat za usługi informatyczne świadczone na rzecz NBP, natomiast bierne obejmują głównie składniki wynagrodzeń za 2023 r. wypłacanych w kolejnym roku oraz przyszłe zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług realizowanych w 2023 r.).

Nota 9 Kapitał własny

Do kapitału własnego, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych ESBC, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP,
- rachunek rewaluacyjny złota,
- dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej,
- stratę z lat ubiegłych oraz stratę za bieżący rok obrotowy,
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

- **Dodatknie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej (przychody niezrealizowane)**

Dodatknie różnice z wyceny zasobu złota są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota przeliczoną na złote.

Dodatknie różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.¹⁶

Dodatknie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów.

Dodatknie różnice z wyceny cenowej ETF są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu ETF z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych instrumentów.

Dodatknie różnice z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe są ustalane poprzez porównanie ceny ustalonej w umowie, zdyskontowanej na dzień rozliczenia transakcji spot, z niższą (w przypadku transakcji forward sprzedaży) albo wyższą (w przypadku transakcji forward zakupu) średnią ceną rynkową dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny.

Wartość różnic z wyceny zasobu złota, zasobów poszczególnych walut obcych, dłużnych papierów wartościowych oraz ETF ustala się oddzielnie, nie kompensując ze sobą wartości różnych co do rodzaju składników.

- **Rachunek rewaluacyjny złota**

Rachunek rewaluacyjny złota to nadwyżka przychodów niezrealizowanych nad kosztami niezrealizowanymi z przeliczenia złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, powstała przed 1 stycznia 2004 r.

Stan rachunku rewaluacyjnego złota zmniejsza się na dobro przychodów w kwocie kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego na dzień bilansowy.

- **Rezerwa kursowa**

Rezerwę kursową szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 7.1.4.).

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (Value at Risk – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym. W NBP na potrzeby oszacowania rezerwy kursowej przyjęto roczny horyzont czasowy oraz 95% poziom ufności.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych na dzień bilansowy

¹⁶ W przypadku ujemnego zasobu danej waluty obcej dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu z niższym od niego kursem średnim NBP.

oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy kursowej.

Rezerwę tworzy się i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego. Tworzenie rezerwy nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku obrotowego.

Rezerwę rozwiązuje się – zaliczając ją do przychodów – na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, powiększonych o nadwyżkę kosztów nad przychodami ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych, w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę utworzonej rezerwy w stosunku do wartości oszacowanej rozwiązuje się na dobro przychodów.

	P.12 Rezerwy		P.13 Różnice z wyceny		P.14 Fundusze		P.15 Wynik finansowy		Razem
	Rezerwa kursowa	Rachunek rewaluacyjny złota	Różnice z wyceny*	Fundusz statutowy	Fundusz rezerwowy	Strata z lat ubiegłych	Wynik finansowy za rok obrotowy		
	P.12	P.13	P.13	P.14	P.14	P.15	P.15		
<i>w tys. złotych</i>									
Stan na 31.12.2021	16 499 460,9	1 618 023,2	49 420 876,3	1 500 000,0	0,0	-11 006 735,2	10 974 518,7	69 006 143,9	
Wpłata z zysku							-10 425 792,8	-10 425 792,8	
Odpis z zysku na fundusz rezerwowy					548 725,9		-548 725,9	0,0	
Pokrycie straty z lat ubiegłych					-548 725,9	548 725,9		0,0	
Zmiana wyceny złota, kursowej i cenowej			-982 160,9					-982 160,9	
Rozwiązanie rezerwy kursowej	-1 420 869,5							-1 420 869,5	
Wynik finansowy za rok obrotowy							-16 943 670,7	-16 943 670,7	
Stan na 31.12.2022	15 078 591,4	1 618 023,2	48 438 715,4	1 500 000,0	0,0	-10 458 009,3	-16 943 670,7	39 233 650,0	
Przeniesienie straty za 2022 r. do pozycji <i>Strata z lat ubiegłych</i>						-16 943 670,7	16 943 670,7	0,0	
Zmiana wyceny złota, kursowej i cenowej			-15 039 298,2					-15 039 298,2	
Rozwiązanie rezerwy kursowej	-15 078 591,4							-15 078 591,4	
Wynik finansowy za rok obrotowy							-20 800 024,0	-20 800 024,0	
Stan na 31.12.2023	0,0	1 618 023,2	33 399 417,2	1 500 000,0	0,0	-27 401 680,0	-20 800 024,0	-11 684 263,6	

* Różnice z wyceny dotyczą dodatnich różnic z wyceny zasobu złota, wyceny kursowej walut obcych oraz wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych, ETF i instrumentów finansowych pozabilansowych (por. Nota 9.1).

Spadek kapitału własnego NBP był spowodowany przede wszystkim aprecjacją złotego względem walut obcych przejawiającą się spadkiem dodatnich niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych i kosztami niezrealizowanymi z wyceny kursowej walut obcych oraz ujemnymi zrealizowanymi różnicami kursowymi (por. Nota 9.1, Nota 12.2 oraz Nota 12.1). Ujemny kapitał nie ma negatywnego wpływu na realizację podstawowego celu działalności NBP w zakresie utrzymywania stabilnego poziomu cen, ani na realizację innych zadań NBP. Nie stanowi on zatem czynnika ograniczającego niezależność banku centralnego (por. Rozdział 2.2).

Nota 9.1 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota	28 309 187,8	27 515 054,6	794 133,2
Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych	154,1	20 878 316,0	-20 878 161,9
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	5 090 075,3	45 344,8	5 044 730,5
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	5 065 052,4	43 545,4	5 021 507,0
- z wyceny ETF	25 009,9	0,0	25 009,9
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	13,0	1 799,4	-1 786,4
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	35 017 440,4	50 056 738,6	-15 039 298,2

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2023		31.12.2022	
USD	4,0776	3,9350	4,0272	4,4018
EUR	4,5844	4,3480	4,6212	4,6899
GBP	5,2735	4,9997	5,2919	5,2957
CAD	3,2041	2,9698	3,3083	3,2486
AUD	2,9009	2,6778	2,9651	2,9890
NOK	0,4212	0,3867	0,4509	0,4461
NZD	2,6321	2,4836	2,8119	2,7884
SDR	5,6845	5,2938	5,8044	5,8760
uncja złota	5 660,7845	8 115,5440	4 235,0060	7 977,6022

▪ Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota

W 2023 r. wzrost dodatnich różnic z wyceny zasobu złota związany był głównie ze zwiększeniem zasobu złota (por. Nota 1). Wzrost ceny złota w złotych wynikał ze wzrostu ceny uncji złota w USD (cena uncji złota w USD wynosiła odpowiednio: 2.062,40 USD na 31.12.2023 oraz 1.812,35 USD na 31.12.2022) przy jednoczesnym spadku kursu średniego USD.

▪ **Dotatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych**

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
USD	0,0	18 945 722,3	-18 945 722,3
EUR	0,0	1 531 382,1	-1 531 382,1
GBP	0,0	44 852,0	-44 852,0
AUD	0,0	347 683,6	-347 683,6
SDR	0,0	7 297,6	-7 297,6
CHF	154,1	1 116,8	-962,7
Pozostałe	0,0	261,6	-261,6
Razem	154,1	20 878 316,0	-20 878 161,9

▪ **Dotatnie różnice z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych**

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	1 252 774,3	37 808,1	1 214 966,2
Papiery wartościowe w EUR	1 645 795,2	275,0	1 645 520,2
Papiery wartościowe w GBP	896 296,0	686,8	895 609,2
Papiery wartościowe w CAD	513 330,3	4 775,5	508 554,8
Papiery wartościowe w AUD	534 425,0	0,0	534 425,0
Papiery wartościowe w NOK	83 762,1	0,0	83 762,1
Papiery wartościowe w NZD	138 669,5	0,0	138 669,5
Razem	5 065 052,4	43 545,4	5 021 507,0

▪ **Dotatnie różnice z wyceny cenowej ETF**

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
ETF w USD	2 994,0	0,0	2 994,0
ETF w GBP	20 678,9	0,0	20 678,9
ETF w CAD	1 014,7	0,0	1 014,7
ETF w AUD	322,3	0,0	322,3
Razem	25 009,9	0,0	25 009,9

- **Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych**

Na 31.12.2023 dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły transakcji forward zakupu dłużnych papierów wartościowych w USD. Na 31.12.2022 dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły transakcji forward sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 10 i Nota 10.2).

- **Rachunek rewaluacyjny złota**

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2023 kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, NBP, podobnie jak na 31.12.2022, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 9.2 Rezerwa kursowa

Na 31.12.2023 oszacowanie rezerwy kursowej (równe wartości zagrożonej pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych) wyniosło 62.481.287,0 tys. zł (94.551.517,4 tys. zł na 31.12.2022). Na mocy uchwały nr 6/2019 RPP na 31.12.2023 rozwiązano rezerwę na pokrycie części kosztów z niezrealizowanych różnic kursowych powiększonych o nadwyżkę kosztów nad przychodami ze zrealizowanych różnic kursowych w kwocie 15.078.591,4 tys. zł (na 31.12.2022 rezerwę rozwiązano w kwocie 1.420.869,5 tys. zł – por. Nota 12.1, Nota 12.2 i Rozdział 7.1.4). Na 31.12.2023 rezerwa kursowa wyniosła 0 zł (15.078.591,4 tys. zł na 31.12.2022).

Nota 9.3 Wynik finansowy

- **Wynik finansowy za rok obrotowy**

Wynik finansowy NBP za 2023 r. był ujemny (strata) i wyniósł -20.800.024,0 tys. zł (za 2022 r. strata w wysokości -16.943.670,7 tys. zł).

Ujemny wynik finansowy za rok obrotowy podlega akumulacji w pozycji *Strata z lat ubiegłych*.

- **Strata z lat ubiegłych**

Niepokryta strata z lat ubiegłych w kwocie 27.401.680,0 tys. zł jest efektem poniesienia przez NBP straty za:

- 2007 r. – w wysokości 12.427.261,7 tys. zł,
- 2017 r. – w wysokości 2.524.935,6 tys. zł,
- 2022 r. – w wysokości 16.943.670,7 tys. zł

oraz jej częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego w:

- 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
- 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
- 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł,
- 2018 r. – w kwocie 1.467.483,8 tys. zł,
- 2021 r. – w kwocie 858.628,2 tys. zł,
- 2022 r. – w kwocie 548.725,9 tys. zł.

Fundusz rezerwowy jest jedynym źródłem pokrycia straty.

Nota 10 Pozycje pozabilansowe

▪ **Transakcje spot w walutach obcych**

Walutę obcą zakupioną albo sprzedaną za inną walutę obcą ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego obowiązującego na dzień transakcji.

Walutę obcą zakupioną albo sprzedaną za walutę krajową ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości transakcyjnej, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

Efekty wyrównania do średniego kosztu zasobu waluty obcej oraz różnice z wyceny kursowej dla transakcji w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych prezentowane są w bilansie NBP według salda wyrównania i wyceny tych transakcji, określonych odrębnie dla każdej waluty obcej – różnice dodatnie w aktywach, różnice ujemne w pasywach.

▪ **Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward**

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia transakcji do dnia rozliczenia według wartości ustalonej w umowie. W dniu transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji forward nie zmieniają wielkości zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward wycenia się na dzień bilansowy według wartości rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny, poprzez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji spot. Do dodatnich i ujemnych różnic z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

Różnice z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych prezentowane są w bilansie NBP – różnice dodatnie w aktywach, a różnice ujemne w pasywach.

W dniu rozliczenia, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji forward zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji forward pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję forward zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

- **Futures**

Futures ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji futures ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według wartości rynkowej.

Zestawienie dodatnich i ujemnych różnic z wyceny kursowej transakcji spot w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych oraz wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej (por. Nota 9.1 i Nota 12.2).

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji FX spot		32 191,6	32 935,3	-743,7
Dodatnie różnice z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe		13,0	1 799,4	-1 786,4
Razem aktywa (Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych)	A.10.3	32 204,6	34 734,7	-2 530,1
Ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji FX spot		16 914,1	2 352,2	14 561,9
Ujemne różnice z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe		0,0	51,9	-51,9
Razem pasywa (Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych)	P.11.1	16 914,1	2 404,1	14 510,0

Nota 10.1 Transakcje spot w walutach obcych ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji FX spot	-	669 845,4	730 113,9	-60 268,5
Waluta do wydania z tytułu transakcji FX spot	-	669 845,4	730 113,9	-60 268,5
Dodatnie różnice wyrównania do średniego kosztu zasobu	A.10.5	20 289,1	2 395,7	17 893,4
Ujemne różnice wyrównania do średniego kosztu zasobu	P.11.3	34 683,8	33 469,0	1 214,8
Dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji FX spot	A.10.3	32 191,6	32 935,3	-743,7
Ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji FX spot	P.11.1	16 914,1	2 352,2	14 561,9

Spadek pozycji pozabilansowych na 31.12.2023 wynikał z niższego wolumenu zawartych przez NBP transakcji spot w walutach obcych.

Zmiana różnic wyrównania do średniego kosztu zasobu transakcji spot w walutach obcych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem zakupu/sprzedaży tych transakcji.

Zmiana różnic z wyceny kursowej transakcji spot w walutach obcych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem średnim NBP.

Nota 10.2 Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach forward, w tym		115 524,2	1 297 788,0	-1 182 263,8
- papiery wartościowe w USD		115 524,2	1 297 788,0	-1 182 263,8
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach forward, w tym		0,0	860 358,3	-860 358,3
- papiery wartościowe w AUD		0,0	860 358,3	-860 358,3
Dodatnie różnice z wyceny cenowej	A.10.3	13,0	1 799,4	-1 786,4
Ujemne różnice z wyceny cenowej	P.11.1	0,0	51,9	-51,9

Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych są wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Zmiana różnic z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między ceną rynkową tych papierów a ich ceną ustaloną w umowie.

Nota 10.3 Futures

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
Zakupione futures (bond futures), w tym	37 074 766,4	1 731 913,2	35 342 853,2
- bond futures w AUD	2 663 451,0	0,0	2 663 451,0
- bond futures w CAD	2 893 811,7	1 731 913,2	1 161 898,5
- bond futures w EUR	11 308 764,1	0,0	11 308 764,1
- bond futures w USD	20 208 739,6	0,0	20 208 739,6
Sprzedane futures (bond futures), w tym	7 455 003,2	998 006,8	6 456 996,4
- bond futures w AUD	921 060,0	0,0	921 060,0
- bond futures w CAD	604 397,9	330 133,4	274 264,5
- bond futures w EUR	1 892 715,1	0,0	1 892 715,1
- bond futures w USD	4 036 830,1	667 873,4	3 368 956,7
Zakupione futures (equity index futures), w tym	0,0	3 824,9	-3 824,9
- equity index futures w EUR	0,0	1 339,9	-1 339,9
- equity index futures w GBP	0,0	251,3	-251,3
- equity index futures w USD	0,0	2 233,7	-2 233,7

Futures są wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi (por. Nota 3.1), w celu podwyższenia dochodowości rezerw walutowych w długim okresie oraz zwiększenia dywersyfikacji inwestycji.

Nota 11 Wynik z odsetek

Odsetki, dyskonto i premię od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu, która jest korygowana w przypadku wystąpienia kosztów niezrealizowanych z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych na koniec roku (por. Nota 12.2).

Dyskonto od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, według metody liniowej.

Odsetki od pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej, z wyjątkiem odsetek:

- do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej, które zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego miesiąca w kwotach naliczonych za okres rezerwowy,
- od środków na rachunkach bieżących w innych bankach, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- od depozytów zabezpieczających wykonanie futures, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, w tym od zobowiązań z tytułu leasingu, które są ujmowane nie później niż na koniec miesiąca.

Odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 1 i 3.1).

Odsetki do otrzymania albo do zapłaty od transakcji forward w walutach obcych, wynikające z różnicy pomiędzy ustalonymi w umowie kursem spot a kursem forward, zalicza się do wyniku z odsetek na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach naliczonych metodą liniową.

Odsetki do otrzymania albo do zapłaty od transakcji swap w walutach obcych, wynikające z różnicy pomiędzy ustalonymi w umowie kursem spot a kursem forward, zalicza się do wyniku z odsetek na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach naliczonych metodą liniową.

Naliczone odsetki, dyskonto i premię w walutach obcych przelicza się na walutę krajową według obowiązującego kursu średniego NBP.

w tys. złotych	Przychody*		Koszty**		Wynik		
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	Zmiana
Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych, w tym	23 201 869,4	6 791 713,9	-2 703 103,1	-321 468,5	20 498 766,3	6 470 245,4	14 028 520,9
- dłużne papiery wartościowe	18 375 592,0	6 058 536,9	0,0	0,0	18 375 592,0	6 058 536,9	12 317 055,1
- lokaty terminowe	2 003 596,3	310 273,7	0,0	0,0	2 003 596,3	310 273,7	1 693 322,6
- transakcje reverse repo	2 765 958,8	412 888,0	0,0	0,0	2 765 958,8	412 888,0	2 353 070,8
- transakcje repo	0,0	0,0	-2 637 618,7	-321 293,1	-2 637 618,7	-321 293,1	-2 316 325,6
- pozostałe	56 722,3	10 015,3	-65 484,4	-175,4	-8 762,1	9 839,9	-18 602,0
Złoto	24 318,8	14 407,6	0,0	0,0	24 318,8	14 407,6	9 911,2
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	1 130 443,6	377 792,4	-1 116 405,7	-379 302,3	14 037,9	-1 509,9	15 547,8
Instrumenty polityki pieniężnej, w tym	2 151 191,0	2 190 234,2	-22 791 955,1	-14 144 621,4	-20 640 764,1	-11 954 387,2	-8 686 376,9
- bony pieniężne NBP	0,0	0,0	-18 134 400,8	-10 395 434,6	-18 134 400,8	-10 395 434,6	-7 738 966,2
- dłużne papiery wartościowe	2 151 173,3	2 188 736,9	0,0	0,0	2 151 173,3	2 188 736,9	-37 563,6
- rezerwa obowiązkowa***	1,9	1 485,9	-4 354 125,6	-3 184 812,9	-4 354 123,7	-3 183 327,0	-1 170 796,7
- depozyt na koniec dnia	0,0	0,0	-303 428,7	-448 632,3	-303 428,7	-448 632,3	145 203,6
- pozostałe	15,8	11,5	0,0	-115 741,6	15,8	-115 730,1	115 745,9
Inne przychody/koszty z odsetek	68 306,8	-3 115,3	-1 611 044,2	-355 425,5	-1 542 737,4	-358 540,8	-1 184 196,6
Razem	26 576 129,6	9 371 032,8	-28 222 508,1	-15 200 817,7	-1 646 378,5	-5 829 784,9	4 183 406,4

* Przychody (i koszty w przypadku ujemnego oprocentowania) z odsetek od aktywów finansowych.

** Koszty (i przychody w przypadku ujemnego oprocentowania) z odsetek od zobowiązań finansowych.

*** W przychodach ujęto przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymania rezerwy obowiązkowej.

Wzrost wyniku z odsetek w 2023 r. związany był głównie ze wzrostem przychodów z odsetek od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych, wynikającym z wyższych rentowności na rynkach zagranicznych w ujęciu średniorocznym przy jednocześnie wyższych kosztach prowadzenia polityki pieniężnej, spowodowanych przede wszystkim wzrostem średniorocznej stopy referencyjnej NBP oraz przy wyższych kosztach odsetek od rachunków prowadzonych przez NBP.

Wynik z odsetek od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3.1 i Nota 6.3)

w tys. złotych	2023								Razem
	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	8 143 507,0	2 838 701,6	2 383 023,8	2 104 218,3	1 637 991,0	736 410,5	531 739,8	0,0	18 375 592,0
Lokaty terminowe	847 019,1	655 542,5	41 656,7	27 772,4	17 519,3	225 751,3	188 745,3	-410,3	2 003 596,3
Transakcje reverse repo	1 047 849,5	761 213,2	698 083,6	196 629,6	62 182,9	0,0	0,0	0,0	2 765 958,8
Transakcje repo	-1 021 596,4	-726 639,9	-636 834,7	-192 822,9	-59 724,8	0,0	0,0	0,0	-2 637 618,7
Pozostałe	-34 761,5	19 997,6	3 660,3	1 554,8	740,3	15,1	14,2	17,1	-8 762,1
Razem	8 982 017,7	3 548 815,0	2 489 589,7	2 137 352,2	1 658 708,7	962 176,9	720 499,3	-393,2	20 498 766,3
w tys. złotych	2022								Razem
	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	3 196 719,9	-177 897,9	701 983,9	864 107,4	805 990,2	391 763,2	275 870,2	0,0	6 058 536,9
Lokaty terminowe	84 828,2	5 724,3	28 443,3	14 682,8	8 790,2	91 851,2	75 953,7	0,0	310 273,7
Transakcje reverse repo	132 747,9	32 089,6	181 657,9	3 516,3	62 595,0	0,0	281,3	0,0	412 888,0
Transakcje repo	-122 206,5	-287,5	-139 173,1	-3 276,7	-56 107,5	0,0	-241,8	0,0	-321 293,1
Pozostałe	8 637,2	-74,0	1 044,3	319,6	46,2	25,6	-147,8	-11,2	9 839,9
Razem	3 300 726,7	-140 445,5	773 956,3	879 349,4	821 314,1	483 640,0	351 715,6	-11,2	6 470 245,4

w tys. złotych	Zmiana								Razem
	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	4 946 787,1	3 016 599,5	1 681 039,9	1 240 110,9	832 000,8	344 647,3	255 869,6	0,0	12 317 055,1
Lokaty terminowe	762 190,9	649 818,2	13 213,4	13 089,6	8 729,1	133 900,1	112 791,6	-410,3	1 693 322,6
Transakcje reverse repo	915 101,6	729 123,6	516 425,7	193 113,3	-412,1	0,0	-281,3	0,0	2 353 070,8
Transakcje repo	-899 389,9	-726 352,4	-497 661,6	-189 546,2	-3 617,3	0,0	241,8	0,0	-2 316 325,6
Pozostałe	-43 398,7	20 071,6	2 616,0	1 235,2	694,1	-10,5	162,0	28,3	-18 602,0
Razem	5 681 291,0	3 689 260,5	1 715 633,4	1 258 002,8	837 394,6	478 536,9	368 783,7	-382,0	14 028 520,9

Wzrost o 14.028.520,9 tys. zł wyniku z odsetek od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych wystąpił w warunkach:

- wzrostu średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych oraz lokat terminowych,
- wyższego średniorocznego zaangażowania w jednoczesne transakcje repo i reverse repo w USD, EUR, CAD i GBP oraz jednocześnie niższego średniorocznego zaangażowania w jednoczesne transakcje repo i reverse repo w AUD,
- średniorocznej aprecjacji złotego w stosunku do wszystkich walut rezerwowych (por. tabela poniżej).

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2023	2022	Zmiana
USD	4,2021	4,4607	-0,2586
EUR	4,5430	4,6869	-0,1439
GBP	5,2216	5,4986	-0,2770
CAD	3,1135	3,4255	-0,3120
AUD	2,7923	3,0933	-0,3010
NOK	0,3983	0,4643	-0,0660
NZD	2,5810	2,8287	-0,2477

Wynik z odsetek od złota (por. Nota 1 i Nota 3.1)

Pozycja obejmuje wynik z odsetek od lokat terminowych w złocie przechowywanym w postaci fizycznej, które są naliczane i wypłacane w USD. Wzrost pozycji w 2023 r. był skutkiem wyższego średniorocznego poziomu składanych lokat przy jednoczesnej aprecjacji złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym.

Wynik z odsetek od należności i zobowiązań związanych z MFW (por. Nota 2)

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	Zmiana
Odsetki od transzy rezerwowej	224 268,1	69 948,3	0,0	0,0	224 268,1	69 948,3	154 319,8
Odsetki od rachunku bieżącego w MFW	904 408,8	306 711,6	0,0	0,0	904 408,8	306 711,6	597 697,2
Odsetki od pożyczek udzielonych MFW	1 766,7	1 132,5	0,0	0,0	1 766,7	1 132,5	634,2
Odsetki od alokacji SDR	0,0	0,0	-1 116 405,7	-379 302,3	-1 116 405,7	-379 302,3	-737 103,4
Razem	1 130 443,6	377 792,4	-1 116 405,7	-379 302,3	14 037,9	-1 509,9	15 547,8

Na wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z MFW składają się przychody z odsetek z tytułu oprocentowanych należności w SDR (transza rezerwowa¹⁷, rachunek bieżący w MFW oraz pożyczki udzielone MFW) oraz koszty z odsetek z tytułu oprocentowanych zobowiązań w SDR (alokacje SDR, por. Nota 2). Wzrost wyniku był przede wszystkim skutkiem wzrostu średniorocznego oprocentowania SDR, w warunkach nadwyżki oprocentowanych należności nad zobowiązaniami w SDR oraz aprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym (spadek kursu z 5,9606 w 2022 r. do 5,6055 w 2023 r.).

Wynik z odsetek od instrumentów polityki pieniężnej (por. Nota 3.2 oraz Nota 6.1)

Spadek o 8.686.376,9 tys. zł wyniku z odsetek od instrumentów wykorzystywanych w ramach operacji polityki pieniężnej był głównie spowodowany:

- wyższymi o 7.738.966,2 tys. zł kosztami dyskonta od bonów pieniężnych NBP (por. Nota 6.1), co było efektem wzrostu średniorocznego poziomu operacji podstawowych i dostrajających oraz wzrostu średniorocznej stopy referencyjnej NBP,

w tys. złotych	2023	2022	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	-17 667 206,6	-10 107 613,5	-7 559 593,1
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	-467 194,2	-287 821,1	-179 373,1
Razem	-18 134 400,8	-10 395 434,6	-7 738 966,2

¹⁷ Wartość nieoprocentowanej części transzy rezerwowej jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR (por. Nota 2).

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających* oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2023	2022	Zmiana
Operacje podstawowe	270 658,4	191 702,0	78 956,4
Operacje dostrajające	7 170,2	5 818,0	1 352,2
Stopa referencyjna NBP	6,45	5,28	1,17 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- wyższymi o 1.170.796,7 tys. zł kosztami odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było efektem wzrostu średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku oraz wzrostu średniorocznego oprocentowania rezerwy obowiązkowej (por. Nota 6.1),

Średni poziom rezerwy obowiązkowej* oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej

w mln złotych / %	2023	2022	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	67 634,5	56 615,9	11 018,6
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	6,45	5,28	1,17 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych, ważone liczbą dni w okresie.

przy jednocześnie:

- niższych o 145.203,6 tys. zł kosztach depozytu na koniec dnia, co było efektem niższego średniorocznego poziomu wykorzystania tego instrumentu przy jednocześnie wyższym średniorocznym poziomie stopy depozytowej,

Wartość depozytów na koniec dnia oraz średnioroczny poziom stopy depozytowej

w mln złotych / %	2023	2022	Zmiana
Łączna wartość depozytów na koniec dnia*	1 908 132,6	3 438 074,6	-1 529 942,0
Średnioroczna stopa depozytowa**	5,95	4,78	1,17 p.p.

* Wartość liczona za dni wykorzystania instrumentu.

** Do wyliczenia wielkości średniorocznej stopy oprocentowania uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- niższym o 37.563,6 tys. zł wyniku z dłużnych papierów wartościowych nabytych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2).

w tys. złotych	2023	2022	Zmiana
Wynik z tytułu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej	2 151 173,3	2 188 736,9	-37 563,6
- papiery skarbowe	999 970,0	1 038 181,6	-38 211,6
- papiery gwarantowane przez Skarb Państwa	1 151 203,3	1 150 555,3	648,0

Inne przychody/koszty z odsetek

W ramach *Innych przychodów/kosztów z odsetek* ujmowane są głównie koszty z odsetek od rachunków prowadzonych przez NBP dla budżetu państwa oraz przychody i koszty z tytułu odsetek związane z rozliczeniami w systemie TARGET. Pozycja obejmuje również koszty z odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu (por. Nota 4 i Nota 6.4).

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	Zmiana
Koszty z odsetek od rachunków bieżących, pomocniczych oraz lokat terminowych prowadzonych przez NBP, w tym	0,0	0,0	-1 603 292,4	-359 773,3	-1 603 292,4	-359 773,3	-1 243 519,1
- w walutach obcych	0,0	0,0	-1 350 608,4	-148 477,0	-1 350 608,4	-148 477,0	-1 202 131,4
- w walucie krajowej	0,0	0,0	-252 684,0	-211 296,3	-252 684,0	-211 296,3	-41 387,7
Przychody/koszty z odsetek związane z rozliczeniami w TARGET*	66 603,2	-3 837,8	-351,0	11 421,8	66 252,2	7 584,0	58 668,2
Pozostałe przychody/koszty z odsetek	1 703,6	722,5	-7 400,8	-7 074,0	-5 697,2	-6 351,5	654,3
Razem	68 306,8	-3 115,3	-1 611 044,2	-355 425,5	-1 542 737,4	-358 540,8	-1 184 196,6

* W przychodach ujęto przychody i koszty (ujemne oprocentowanie) z odsetek od aktywów związanych z rozliczeniami w TARGET, natomiast w kosztach ujęto przychody z odsetek od zobowiązań związanych z rozliczeniami w TARGET.

Nota 12 Wynik z operacji finansowych

Nota 12.1 Wynik zrealizowany

▪ Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych i złocie

Zrealizowane przychody i koszty wynikające z transakcji walutowych i w złocie zalicza się do wyniku finansowego w dniu, w którym nastąpiła zmiana, w kwocie:

- różnicy między wartością w walucie krajowej wynikającą ze zmniejszenia zasobu waluty obcej (albo zasobu złota) a wartością ustaloną według średniego dziennego kosztu zakupu waluty obcej (albo złota) – w odniesieniu do wpływu i wypływu waluty obcej (albo złota) w bieżącym dniu operacyjnym,
- różnicy między wartością w walucie krajowej wynikającą ze zmniejszenia zasobu waluty obcej (albo zasobu złota) a wartością ustaloną według średniego kosztu zasobu waluty obcej (albo złota) – w odniesieniu do nadwyżki wypływu waluty obcej (albo złota) nad wpływem w bieżącym dniu operacyjnym (wypływ netto).

W przypadku wystąpienia krótkiej pozycji w danej walucie obcej (albo złocie) zastosowanie ma podejście odwrotne.

▪ Zrealizowane różnice cenowe

Przychody i koszty, wynikające z transakcji spot sprzedaży dłużnych papierów wartościowych lub ETF, o tym samym kodzie, zalicza się do wyniku finansowego w dniu rozliczenia transakcji, w kwocie równej różnicy między wartością uzyskaną ze sprzedaży a wartością ustaloną według średniego kosztu zasobu tych papierów lub ETF, ustalonego na koniec bieżącego dnia operacyjnego.

Wynik z rozliczenia transakcji forward na dłużne papiery wartościowe lub ETF ustala się:

- w przypadku zakupu w transakcji forward – jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- w przypadku sprzedaży w transakcji forward – jako różnicę między ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy, a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych lub ETF.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję forward zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych lub ETF, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

Dzienne zmiany rynkowych cen futures zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w kontrakcie.

w tys. złotych	2023	2022	Zmiana
Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych	-2 741 271,0	25 171 742,9	-27 913 013,9
Zrealizowane różnice na transakcjach w złocie	359,4	281 199,1	-280 839,7
Zrealizowane różnice cenowe, w tym	-1 073 913,7	-9 903 279,7	8 829 366,0
- z transakcji spot dłużnymi papierami wartościowymi	-1 825 754,9	-6 788 169,9	4 962 415,0
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	751 841,2	-3 115 109,7	3 866 950,9
• z transakcji forward na dłużne papiery wartościowe	-186 182,8	-1 263 838,0	1 077 655,2
• z transakcji forward na ETF	38,9	0,0	38,9
• z futures, w tym:	937 985,1	-1 851 271,7	2 789 256,8
# bond futures	-301 177,5	333 831,3	-635 008,8
# depo futures	-22 893,1	-28 700,1	5 807,0
# equity index futures	1 262 055,7	-2 156 402,9	3 418 458,6
Pozostałe operacje finansowe*	2 489,8	-1 132,3	3 622,1
Razem	-3 812 335,5	15 548 530,0	-19 360 865,5

* Pozycja obejmuje wynik z tytułu wyceny salda rachunku nr 2 MFW (2.489,8 tys. zł w 2023 r. w porównaniu z -1.132,3 tys. zł w 2022 r. – por. Nota 6.2).

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	2023	2022	Zmiana
USD	2 494 818,4	14 472 637,2	-11 977 818,8
EUR	-1 038 712,1	2 200 035,4	-3 238 747,5
GBP	-302 784,1	1 910 777,4	-2 213 561,5
CAD	-546 748,1	1 888 925,1	-2 435 673,2
AUD	-924 863,2	2 202 603,3	-3 127 466,5
NOK	-1 523 120,7	1 158 391,9	-2 681 512,6
NZD	-896 152,1	451 666,2	-1 347 818,3
CHF	3 611,9	882 207,5	-878 595,6
SDR	-8 807,1	3 927,9	-12 735,0
Pozostałe	1 486,1	571,0	915,1
Razem	-2 741 271,0	25 171 742,9	-27 913 013,9

Spadek wyniku w 2023 r. był głównie rezultatem kształtowania się średniorocznej różnicy między kursem transakcyjnym a średnim kosztem zasobu walut obcych, to jest spadku dodatniej różnicy dla USD oraz wystąpienia ujemnej różnicy dla pozostałych podstawowych walut obcych (por. Nota 3.1 i Nota 12.2).

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji spot dłużnymi papierami wartościowymi

<i>w tys. złotych</i>	2023	2022	Zmiana
USD	-817 309,4	-2 233 867,7	1 416 558,3
EUR	-10 789,4	-1 358 142,5	1 347 353,1
GBP	-559 607,7	-1 190 706,5	631 098,8
CAD	-143 336,9	-694 202,4	550 865,5
AUD	-190 415,4	-848 718,2	658 302,8
NOK	-60 583,2	-295 522,4	234 939,2
NZD	-43 712,9	-167 010,2	123 297,3
Razem	-1 825 754,9	-6 788 169,9	4 962 415,0

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji forward na dłużne papiery wartościowe

w tys. złotych	2023	2022	Zmiana
USD	-26 382,9	-313 587,1	287 204,2
EUR	-8 399,0	-27 166,0	18 767,0
GBP	-5 104,5	-150 766,1	145 661,6
CAD	-6 942,0	-59 910,8	52 968,8
AUD	-138 286,7	-698 808,3	560 521,6
NOK	0,0	7 265,4	-7 265,4
NZD	-1 067,7	-20 865,1	19 797,4
Razem	-186 182,8	-1 263 838,0	1 077 655,2

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z dziennej wyceny futures

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	Razem
Bond futures						
2023	-132 125,7	-58 767,0	-58 769,7	-37 081,5	-14 433,6	-301 177,5
2022	104 201,8	254 752,3	-31 942,4	-12 658,9	19 478,5	333 831,3
Zmiana	-236 327,5	-313 519,3	-26 827,3	-24 422,6	-33 912,1	-635 008,8
Depo futures						
2023	-25 069,8	0,0	2 176,7	0,0	0,0	-22 893,1
2022	-5 356,8	0,0	-23 343,3	0,0	0,0	-28 700,1
Zmiana	-19 713,0	0,0	25 520,0	0,0	0,0	5 807,0
Equity index futures						
2023	724 415,7	565 886,6	-20 242,9	422,6	-8 426,3	1 262 055,7
2022	-1 800 061,2	-422 011,6	65 721,2	-6,6	-44,7	-2 156 402,9
Zmiana	2 524 476,9	987 898,2	-85 964,1	429,2	-8 381,6	3 418 458,6

Wzrost wyniku z tytułu zrealizowanych różnic cenowych w 2023 r. był związany przede wszystkim z transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w warunkach niższej dynamiki wzrostu średniorocznych rentowności na rynkach zagranicznych w porównaniu do 2022 r. przy jednocześnie dodatnim wyniku z inwestycji w futures na indeksy giełdowe akcji (equity index futures) w związku ze wzrostem wartości tych indeksów.

Nota 12.2 Koszty niezrealizowane

- Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (w przypadku dodatniego zasobu waluty obcej) lub przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP (dla ujemnego zasobu waluty obcej) – por. Nota 9.1.

▪ **Ujemne różnice z wyceny cenowej**

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych lub ETF są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu tych papierów lub ETF z niższą od niego ich średnią ceną rynkową.

Ujemne różnice z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe są ustalane przez porównanie ceny określonej w umowie, zdyskontowanej na dzień rozliczenia transakcji spot, z niższą od tej wartości (w przypadku transakcji forward zakupu) albo wyższą od tej wartości (w przypadku transakcji forward sprzedaży) bieżącą ceną rynkową instrumentu.

<i>w tys. złotych</i>	2023	2022	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	-28 236 770,4	-1 420 869,5	-26 815 900,9
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	-535 927,8	-25 316 894,2	24 780 966,4
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	-514 156,4	-25 316 842,3	24 802 685,9
- z wyceny ETF	-21 771,4	0,0	-21 771,4
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	-51,9	51,9
Razem	-28 772 698,2	-26 737 763,7	-2 034 934,5

Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

<i>w tys. złotych</i>	2023	2022	Zmiana
USD	-7 854 875,6	0,0	-7 854 875,6
EUR	-5 634 389,3	0,0	-5 634 389,3
GBP	-3 400 306,3	0,0	-3 400 306,3
CAD	-4 171 025,4	-978 211,6	-3 192 813,8
AUD	-3 633 470,5	0,0	-3 633 470,5
NOK	-2 614 809,9	-318 214,7	-2 296 595,2
NZD	-878 022,4	-124 336,8	-753 685,6
SDR	-49 567,4	0,0	-49 567,4
Pozostałe	-303,6	-106,4	-197,2
Razem	-28 236 770,4	-1 420 869,5	-26 815 900,9

Ujemne różnice cenowe w podziale na posiadane przez NBP papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej.

<i>w tys. złotych</i>	2023	2022	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	-146 388,5	-9 916 207,8	9 769 819,3
Papiery wartościowe w EUR	-41 468,1	-6 572 513,3	6 531 045,2
Papiery wartościowe w GBP	-67 127,8	-3 193 475,4	3 126 347,6
Papiery wartościowe w CAD	-29 701,5	-1 906 440,6	1 876 739,1
Papiery wartościowe w AUD	-53 566,4	-2 074 134,8	2 020 568,4
Papiery wartościowe w NOK	-175 816,7	-974 462,8	798 646,1
Papiery wartościowe w NZD	-87,4	-679 607,6	679 520,2
Razem	-514 156,4	-25 316 842,3	24 802 685,9

Ujemne różnice cenowe w podziale na posiadane przez NBP ETF w walutach obcych przedstawiono poniżej.

<i>w tys. złotych</i>	2023	2022	Zmiana
ETF w USD	-589,2	0,0	-589,2
ETF w EUR	-21 138,5	0,0	-21 138,5
ETF w CAD	-43,7	0,0	-43,7
Razem	-21 771,4	0,0	-21 771,4

W 2023 r. spadek kosztów niezrealizowanych z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych wynikał głównie z niższego wzrostu rentowności na wszystkich rynkach w porównaniu do 2022 r. (por. Nota 3.1).

W 2022 r. ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły transakcji forward zakupu dłużnych papierów wartościowych w USD (por. Nota 10.2).

Nota 13 Wynik z prowizji i opłat

w tys. złotych	Pozycja rachunku zysków i strat	2023	2022	Zmiana
Przychody za wykonanie zleceń płatniczych		40 049,7	39 036,8	1 012,9
Pozostałe przychody z prowizji i opłat		10 500,4	13 908,4	-3 408,0
Przychody z prowizji i opłat	RZiS 3.1	50 550,1	52 945,2	-2 395,1
Koszty opłaty za uczestnictwo NBP w systemie TARGET		-3 567,3	-16 280,1	12 712,8
Koszty za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP (w tym rachunków złota i dłużnych papierów wartościowych)		-17 770,7	-17 575,5	-195,2
Koszty za wykonanie własnych zleceń płatniczych		-10 410,7	-4 599,4	-5 811,3
Koszty zastępczej obsługi kasowej		-2 922,7	-2 553,7	-369,0
Pozostałe koszty z prowizji i opłat		-10 439,4	-12 385,9	1 946,5
Koszty z prowizji i opłat	RZiS 3.2	-45 110,8	-53 394,6	8 283,8
Wynik z prowizji i opłat		5 439,3	-449,4	5 888,7

Wzrost wyniku z prowizji i opłat w 2023 r. był przede wszystkim skutkiem:

- zmiany sposobu naliczania opłat w systemie TARGET po konsolidacji tego systemu w I kwartale 2023 r., która wpłynęła m.in. na spadek kosztów opłat za uczestnictwo NBP w systemie oraz spadek pozostałych przychodów z prowizji i opłat,
- spadku pozostałych kosztów z prowizji i opłat, w tym głównie kosztów futures, przede wszystkim w związku z niższymi obrotami na kontraktach equity index futures (por. Nota 3.1, Nota 10.3 i Nota 12.1),
- wyższych przychodów za wykonanie zleceń płatniczych – głównie w związku z większą liczbą zrealizowanych zleceń płatniczych.

Nota 14 Przychody z akcji i udziałów

Przychody z tytułu dywidend od posiadanych akcji i udziałów oraz ETF zalicza się do wyniku finansowego w dniu powstania składnika aktywów. Dywidendy otrzymane w walutach obcych przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP obowiązującego na ten dzień.

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 3.3) oraz przychody z tytułu dywidend od posiadanych ETF (por. Nota 3.1).

w tys. złotych	2023	2022	Zmiana
Dywidendy od posiadanych akcji, w tym	30 658,0	32 215,8	-1 557,8
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	7 175,0	9 793,0	-2 618,0
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	11 135,6	9 256,9	1 878,7
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	12 347,4	13 165,9	-818,5
Dywidendy od posiadanych ETF na indeksy giełdowe, w tym	11 920,5	0,0	11 920,5
- ETF w GBP	9 109,1	0,0	9 109,1
- ETF w USD	1 609,6	0,0	1 609,6
- ETF w CAD	1 159,3	0,0	1 159,3
- ETF w EUR	42,5	0,0	42,5
Razem	42 578,5	32 215,8	10 362,7

Nota 15 Koszty wynagrodzeń

w tys. złotych	2023	2022	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	-594 894,8	-534 943,5	-59 951,3
Koszty utworzenia rezerw na zobowiązania wobec pracowników	-43 651,7	-17 291,0	-26 360,7
Koszty narzutów na wynagrodzenia, w tym	-136 808,3	-121 173,8	-15 634,5
- Pracowniczy Program Emerytalny	-37 134,4	-33 232,4	-3 902,0
Razem	-775 354,8	-673 408,3	-101 946,5

W 2023 r. przeciętne zatrudnienie w NBP ukształtowało się na poziomie 3.289 etatów i było niższe o 55 etatów w porównaniu do 2022 r.

W 2023 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

Wzrost kosztów utworzenia rezerw na zobowiązania wobec pracowników w 2023 r. związany był głównie z wyższymi kosztami utworzenia rezerwy z tytułu odpraw emerytalnych oraz nagród jubileuszowych. W 2023 r. i 2022 r. koszty utworzenia rezerw na zobowiązania wobec pracowników w podziale na poszczególne tytuły kształtowały się następująco (por. Nota 7):

w tys. złotych	2023		2022	
	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*
Koszty utworzenia rezerw na zobowiązania wobec pracowników, w tym	-43 651,7	-19 220,6	-17 291,0	1 193,2
- z tytułu odpraw emerytalnych	-21 204,2	-9 946,5	-6 469,4	1 826,2
- z tytułu odpraw rentowych	-373,9	31,8	-88,2	223,5
- z tytułu nagród jubileuszowych	-18 825,2	-9 305,9	-8 180,3	-856,5
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	-3 248,4	-	-2 553,1	-

* Zyski i straty aktuarialne to efekt zmian założeń aktuarialnych, takich jak prawdopodobieństwo rezygnacji pracownika z pracy, umieralność, stopa dyskontowa czy poziom przyszłych wynagrodzeń. Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (+) a straty ze znakiem (-).

Nota 16 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2023	2022	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	-101 843,3	-34 021,6	-67 821,7
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	-17 768,0	-24 660,2	6 892,2
Podróże służbowe	-2 562,1	-2 277,3	-284,8
Usługi obce	-290 774,2	-254 121,6	-36 652,6
Podatki i opłaty	-12 955,8	-11 831,1	-1 124,7
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	-6 990,6	-6 628,2	-362,4
Pozostałe koszty administracyjne	-12 002,2	-9 314,6	-2 687,6
Razem	-444 896,2	-342 854,6	-102 041,6

Wzrost kosztów administracyjnych w 2023 r. był przede wszystkim skutkiem:

- wzrostu kosztów zużycia materiałów i energii – głównie energii elektrycznej oraz energii ciepłej,
- wzrostu kosztów usług obcych – głównie w zakresie utrzymania systemów informatycznych i infrastruktury informatycznej, remontów i konserwacji rzeczowych aktywów trwałych oraz serwisów informacyjnych,
- wzrostu pozostałych kosztów administracyjnych – głównie w zakresie działalności edukacyjnej NBP przy jednoczesnym:

- spadku kosztów świadczeń na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych – głównie w związku z niższymi kosztami utworzenia rezerw na zobowiązania wynikające z dodatkowych świadczeń wobec pracowników (por. Nota 7 oraz Nota 15).

Nota 17 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2023	2022	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	-57 196,6	-59 007,6	1 811,0
Koszty amortyzacji aktywów z tytułu leasingu	-15 052,3	-13 629,2	-1 423,1
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych	-18 347,0	-22 847,2	4 500,2
Razem	-90 595,9	-95 484,0	4 888,1

Spadek kosztów amortyzacji w 2023 r. związany był głównie z niższymi kosztami amortyzacji wartości niematerialnych – w szczególności systemów informatycznych (por. Nota 4).

Nota 18 Koszty emisji banknotów i monet

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu powstania zobowiązania, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2023 r. pozycja wyniosła 513.290,1 tys. zł i była o 123.326,8 tys. zł wyższa w porównaniu z 2022 r. Wzrost pozycji był głównie skutkiem zwiększenia kosztów emisji monet i banknotów powszechnego obiegu oraz kolekcjonerskich m.in. w wyniku:

- wyższych cen monet i banknotów powszechnego obiegu i wyższej ilości zamówionych monet oraz niższej ilości zamówionych banknotów,
- wyższych kosztów zakupu kruszcu do produkcji monet kolekcjonerskich.

Nota 19 Pozostałe przychody i pozostałe koszty

Pozostałe przychody/koszty obejmują głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich oraz koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich. Zwiększenie salda nadwyżki pozostałych przychodów nad kosztami wynikało głównie ze wzrostu przychodów z odsprzedaży towarów, materiałów i usług przy jednoczesnym spadku przychodów/kosztów ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich.

6. Pozostałe noty objaśniające

Nota 20 Pozostałe kwestie

Zbrojna agresja Rosji na Ukrainę

NBP z uwagą analizował wpływ zbrojnej agresji Rosji na Ukrainę na sytuację w gospodarce, będąc w gotowości do natychmiastowego przeciwdziałania ewentualnym negatywnym tendencjom na rynku finansowym i walutowym.

Zarówno na 31.12.2023, jak i na 31.12.2022 NBP nie posiadał bezpośrednich ekspozycji związanych z podmiotami rosyjskimi lub białoruskimi, objętymi sankcjami gospodarczymi wynikającymi ze wspomnianej agresji zbrojnej. Żaden z kontrahentów NBP, występujący w relacjach z NBP w ramach zarządzania rezerwami dewizowymi (w tym emitentów papierów wartościowych), nie posiadał siedziby na terenie Ukrainy. NBP na bieżąco monitorował wpływ negatywnych skutków wspomnianej agresji zbrojnej na ryzyko w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi oraz w operacjach polityki pieniężnej. W szczególności analizował ryzyko kredytowe oraz standing finansowy banków komercyjnych, w których lokowane są środki gromadzone w ramach zarządzania rezerwami dewizowymi, jak też emitentów obligacji korporacyjnych, znajdujących się w portfelu NBP. Prowadzone analizy (w tym kształtowanie się ratingów podmiotów) nie wskazywały na istotny wzrost ryzyka kredytowego.

Ponadto NBP stale monitorował poziom ryzyka operacyjnego i cyberbezpieczeństwa. Posiadał także wypracowane procedury postępowania w sytuacjach awaryjnych, w tym plan zapewnienia ciągłości działania Banku.

Umowy swap

W 2023 r. i w 2022 r. NBP był stroną umowy swapowej z Narodowym Bankiem Szwajcarii (SNB), z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC), z Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU) oraz z jedną z międzynarodowych organizacji finansowych¹⁸. W ramach tych umów nie realizowano żadnych transakcji, stąd nie miały one wpływu na bilans lub rachunek zysków i strat NBP w 2023 r. i 2022 r.

Nota 21 Zdarzenia po dniu bilansowym

Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC

Z dniem 1 stycznia 2024 r. dokonano aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC, która zgodnie z art. 29 Statutu ESBC i EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat na podstawie danych o liczbie ludności i wielkości produktu krajowego brutto państw Unii Europejskiej przekazanych EBC przez Komisję Europejską. W wyniku tej aktualizacji udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł z 6,0335% do 6,0968%, co odpowiadało wzrostowi kwoty udziałów z 653.126,8 tys. EUR do 659.979,0 tys. EUR. W rezultacie wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła z 24.492,3 tys. EUR do 24.749,2 tys. EUR. Odpowiednia płatność na rzecz EBC w kwocie 257,0 tys. EUR została dokonana przez NBP 2 stycznia 2024 r. (por. Nota 3.3).

¹⁸ Umowa z SNB została zawarta w 2012 r., umowy z EBC oraz NBU w 2022 r., natomiast umowa z jedną z międzynarodowych organizacji finansowych w 2023 r.

7. Ryzyko finansowe, operacyjne i podatkowe

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność w Centrali NBP departamentu odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego (por. Rozdział 7.2) – zarządzanie na następujących poziomach:
 - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i Oddziałów Okręgowych NBP, którzy na bieżąco monitorują i oceniają poziom ryzyka operacyjnego w swojej jednostce i na tej podstawie podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka oraz raportują zgodnie z regulacjami wewnętrznymi,
 - działalność w Centrali NBP departamentu, który monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne w skali NBP, odpowiada za opracowanie regulacji oraz projekty rozwiązań dotyczące zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP. Przygotowuje także sprawozdawczość dotyczącą ryzyka operacyjnego na potrzeby Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Zarządu NBP,
 - dokonywanie oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP przez Komisję ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym, a także rekomenduje Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze,
 - podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują m.in.:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka oraz jego akceptację bądź brak akceptacji,
- dobór mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem.

7.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe, to jest stopy procentowej, kursowe, zmian cen ETF replikujących indeksy akcyjne, kontraktów equity index futures. Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja NBP na poszczególne rodzaje ryzyka wynika z wykonywania ustawowych zadań banku centralnego, tj. prowadzenia gospodarki rezerwami dewizowymi oraz realizacji polityki pieniężnej, w tym regulowania płynności banków oraz ich

refinansowania. Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym na bieżąco monitoruje ekspozycję na ryzyko finansowe i regularnie przedstawia analizy ryzyka finansowego Zarządowi NBP.

7.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

7.1.1.1. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

Ekspozycja na ryzyko kredytowe w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP jest ograniczana za pomocą następujących metod:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach repo/reverse repo.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Poniżej przedstawiono ekspozycję na ryzyko kredytowe, wynikającą z najważniejszych instrumentów inwestycyjnych rezerw dewizowych¹⁹.

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022	Pozycja bilansu	Nota
Rachunki bieżące w złocie	39 020 304,0	0,0	A.1	1
Lokaty terminowe w złocie	27 211 360,6	31 755 510,9	A.1	1
Rachunki bieżące w walutach obcych*	18 971 922,1	20 345 541,1	A.2.2	3.1
Lokaty terminowe w walutach obcych	44 777 916,0	37 562 191,4	A.2.2	3.1
Transakcje reverse repo	66 812 921,8	53 550 113,6	A.2.2	3.1
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	499 316 527,3	516 089 683,1	A.2.2	3.1
Depozyty zabezpieczające futures	270 501,3	1 088 239,0	A.2.2	3.1
Odsetki od lokat terminowych w złocie	2 066,7	3 888,1	A.2.2	3.1
Razem	696 383 519,8	660 395 167,2		

* Rachunki bieżące z wyłączeniem rachunku bieżącego w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET (por. Nota 3.1).

¹⁹ Zakłada się, że ekspozycja wobec MFV (Należności od MFV – por. Nota 2) nie rodzi ryzyka kredytowego.

Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Około 1% posiadanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych jest zaliczane do tzw. zielonych obligacji (*green bonds*) oraz obligacji zrównoważonego rozwoju (*sustainable bonds*)²⁰. Udział lokat w rezerwach dewizowych jest niski – transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej. W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP utrzymuje również środki na rachunkach bieżących prowadzonych głównie przez banki centralne.

Przy ocenie jakości kredytowej dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy i banki centralne wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych, a także kontrahentów, z którymi zawierane są lokaty terminowe (z wyłączeniem banków centralnych), jest przeprowadzana w oparciu o modele scoringowe uwzględniające m.in. ratingi przyznawane przez agencje ratingowe oraz dane finansowe poszczególnych podmiotów. Kondycja finansowa emitentów i kontrahentów NBP monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także rynkowych kwotowań CDS (*Credit Default Swap*).

Wyniki analizy przeprowadzonej na dzień 31.12.2023 wskazały, że nie wystąpiły przesłanki utraty wartości dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do dnia zapadalności.

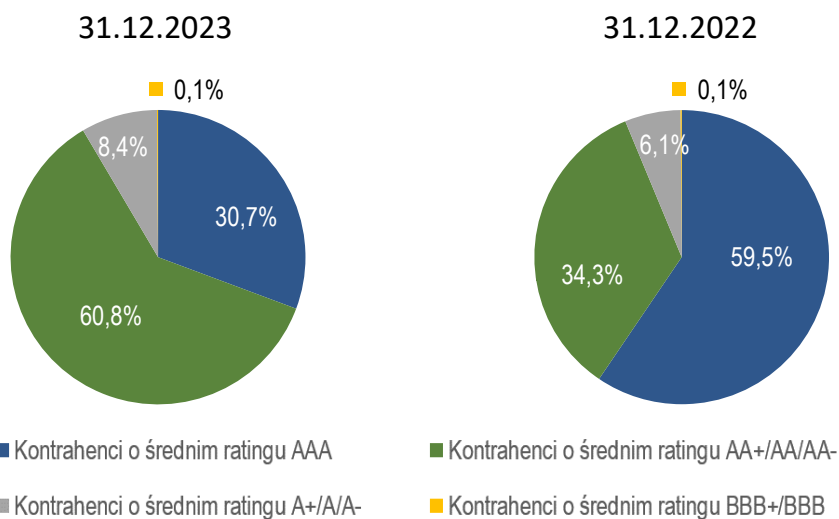
Poniżej zaprezentowano ekspozycję na ryzyko kredytowe w zakresie lokat terminowych oraz dłużnych papierów wartościowych związanych z zarządzaniem rezerwami dewizowymi w ujęciu sektorowym, geograficznym oraz według ratingu kontrahenta/emitenta²¹.

²⁰ Do zielonych obligacji lub obligacji zrównoważonego rozwoju zalicza się te, z których wpływy są przeznaczane na finansowanie lub refinansowanie projektów ekologicznych bądź prospołecznych (w przypadku *sustainable bonds*). Mogą to być projekty związane z: efektywnością energetyczną, energią odnawialną, zapobieganiem zanieczyszczeniu środowiska, zrównoważonym gospodarowaniem zasobami naturalnymi, bioróżnorodnością, zapewnieniem niezbędnej infrastruktury i usług lub bezpieczeństwa żywnościowego, wsparciem postępu socjoekonomicznego.

²¹ Zmiana struktury ratingowej w 2023 r. wynikała przede wszystkim ze zmiany średniego ratingu USA.

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022
Institucje rządowe i samorządowe	459 175 760,2	470 891 051,9
- Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego	441 881 609,2	431 788 496,2
- Pozostałe	17 294 151,0	39 102 555,7
Monetarne instytucje finansowe	89 265 353,0	94 487 430,2
- Zagraniczne instytucje kredytowe	72 522 858,8	75 930 741,1
- Banki centralne	16 742 494,2	18 556 689,1
Międzynarodowe organizacje finansowe	1 770 175,8	3 304 973,3
Niemonetarne instytucje finansowe	11 020 515,5	8 799 728,9
Sektor niefinansowy	10 076 066,2	7 928 089,2
Razem	571 307 870,7	585 411 273,5

w tys. złotych	31.12.2023	31.12.2022
Stany Zjednoczone	185 595 310,5	174 506 217,4
Strefa euro	142 525 281,4	170 912 123,0
Wielka Brytania	77 539 901,3	78 903 375,8
Kanada	58 898 497,7	55 845 278,2
Australia	46 290 989,2	45 767 385,6
Norwegia	25 864 743,6	27 612 796,8
Kraje azjatyckie	12 201 944,9	12 533 835,8
Nowa Zelandia	11 435 885,1	10 805 626,5
Szwajcaria	7 436 570,0	5 219 661,0
Dania	1 666 143,3	0,0
Szwecja	62 464,9	0,0
Pozostałe	1 790 138,8	3 304 973,4
Razem	571 307 870,7	585 411 273,5

7.1.1.2. Ryzyko kredytowe w operacjach krajowych

7.1.1.2.1. Dłużne papiery wartościowe

W efekcie przeprowadzonych w latach 2020-2021 operacji skupu dłużnych papierów wartościowych na rynku wtórnym w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku, na 31.12.2023 NBP posiadał skarbowe dłużne papiery wartościowe w złotych oraz dłużne papiery wartościowe w złotych z gwarancją Skarbu Państwa o łącznej wartości księgowej 138.887.605,0 tys. zł (140.673.185,5 tys. zł na 31.12.2022 – por. Nota 3.2). Nabyte papiery wartościowe w walucie krajowej są utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej i wyceniane według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej zostały wyemitowane lub są w pełni gwarantowane przez Skarb Państwa. Wyniki analizy przeprowadzonej na dzień 31.12.2023 wskazują, że nie wystąpiły w odniesieniu do nich przesłanki utraty wartości.

7.1.1.2.2. Należności z tytułu operacji kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro. NBP może również, na wniosek banku, udzielić kredytu refinansowego w złotych, w innej formie określonej przez Zarząd NBP.

Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku *

w mln złotych / euro	2023	2022	Zmiana
Kredyt lombardowy	89,0	62,2	26,8
Kredyt techniczny	19 889 150,3	18 564 907,0	1 324 243,3
Kredyt w ciągu dnia w euro	55 163,0	51 011,9	4 151,1

* Wartości kredytów są sumami ich dziennego wykorzystania i są następstwem indywidualnych potrzeb płynnościowych zgłaszanych przez banki.

Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez stosowanie zabezpieczeń spełniających kryteria określone przez NBP. Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący uwzględnieniu ryzyka niekorzystnych zmian rynkowej wartości zabezpieczenia, w szczególności cen rynkowych oraz kursów walutowych.

Podstawowym zabezpieczeniem, przedstawianym przez banki, są papiery wartościowe w złotych emitowane przez Skarb Państwa oraz NBP, a także dłużne papiery wartościowe w złotych gwarantowane przez Skarb Państwa. Lista akceptowanych aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje

Europejskiego Banku Inwestycyjnego w złotych, a także – dla kredytu lombardowego – papiery skarbowe w euro.

W przypadku kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi w Umowie w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET-NBP, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A., zaakceptowane przez EBC (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

7.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

7.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2023 i 31.12.2022²².

Ponadto NBP przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 2) zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 2.570.800,0 tys. SDR (2.570.800,0 tys. SDR na 31.12.2022), z czego do wykorzystania na 31.12.2023 pozostało 2.568.225,0 tys. SDR (2.558.525,0 tys. SDR na 31.12.2022),
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 2.701.000,0 tys. EUR (2.701.000,0 tys. EUR na 31.12.2022), z czego do wykorzystania na 31.12.2023 pozostało 2.701.000,0 tys. EUR (2.701.000,0 tys. EUR na 31.12.2022).

31.12.2023	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	P.8 Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	P.9 Alokacja SDR	P.11 Pozostałe pasywa
<i>w tys. złotych</i>										
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	37 763 084,3	37 763 084,3	0,0	0,0	0,0	37 763 084,3	37 690 701,8	72 382,5	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	7 764 387,9	0,0	7 764 387,9	0,0	0,0	7 745 254,9	7 745 254,9	0,0	0,0	0,0
Repo	66 950 080,2	0,0	54 707 567,5	9 978 453,4	2 264 059,3	66 800 236,4	0,0	66 800 236,4	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	853 764,9	0,0	853 664,5	100,4	0,0	853 764,9	209 571,9	642 438,9	0,0	1 754,1
Alokacja SDR	27 974 317,7	0,0	288 292,1	0,0	27 686 025,6	27 878 502,6	0,0	0,0	27 878 502,6	0,0
RAZEM	141 305 635,0	37 763 084,3	63 613 912,0	9 978 553,8	29 950 084,9	141 040 843,1	45 645 528,6	67 515 057,8	27 878 502,6	1 754,1

31.12.2022	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	P.8 Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	P.9 Alokacja SDR	P.11 Pozostałe pasywa
<i>w tys. złotych</i>										
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	45 773 861,4	45 773 861,4	0,0	0,0	0,0	45 773 861,5	45 698 674,5	75 187,0	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	13 188 279,9	0,0	4 153 300,6	9 034 979,3	0,0	13 132 527,1	13 132 527,1	0,0	0,0	0,0
Repo	53 677 589,8	0,0	41 197 628,7	6 892 926,7	5 587 034,4	53 539 855,3	0,0	53 539 855,3	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	194 142,5	0,0	193 996,6	145,9	0,0	194 142,5	178 870,7	10 093,8	0,0	5 178,0
Alokacja SDR	30 952 659,7	0,0	221 788,5	0,0	30 730 871,2	30 871 510,9	0,0	0,0	30 871 510,9	0,0
RAZEM	143 786 533,3	45 773 861,4	45 766 714,4	15 928 051,9	36 317 905,6	143 511 897,3	59 010 072,3	53 625 136,1	30 871 510,9	5 178,0

W przypadku zobowiązań w walutach obcych z tytułu rachunków bieżących i pomocniczych, NBP zasadniczo po stronie aktywów utrzymuje płynne środki na rachunkach bieżących oraz lokatach terminowych 1-dniowych. Dla zobowiązań z tytułu przyjętych lokat terminowych, odpowiednie środki po stronie aktywów są inwestowane w lokaty terminowe o tym samym terminie wymagalności. Z kolei transakcje repo zawierane są łącznie z transakcjami reverse repo, o tym samym terminie wymagalności (por. Nota 3.1).

²² Zobowiązania wynikające z transakcji FX spot ujętych na kontach pozabilansowych przedstawiono w Nocie 10.1. Zobowiązania związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały pominięte.

7.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration*, zwana dalej „MD”, określająca wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom MD rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2023 r. utrzymano MD rezerw na poziomie zbliżonym do obowiązującego w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o MD²³, wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej rentowności) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 14.719,0 mln zł na 31.12.2023 (na 31.12.2022 o 14.138,7 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

w mln złotych	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana
USD	4 947,2	4 946,2	1,0
EUR	3 194,3	2 946,5	247,8
GBP	1 775,0	1 787,1	-12,1
CAD	1 564,4	1 468,4	96,0
AUD	1 837,3	1 738,3	99,0
NOK	953,5	876,9	76,6
NZD	447,3	375,3	72,0
Razem	14 719,0	14 138,7	580,3

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych w walutach obcych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach, natomiast koszty powstałe z wyceny cenowej tych papierów obciążają wynik finansowy NBP.

²³ W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2023 i 31.12.2022 (w obu przypadkach z wyłączeniem portfela dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do dnia zapadalności), jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2023 i 31.12.2022 (w obu przypadkach z wyłączeniem portfela dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do dnia zapadalności) według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych utrzymywane do dnia zapadalności oraz dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący (por. Nota 3.1 oraz Nota 3.2).

7.1.4. Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek zmian kursów walut obcych na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (*Value at Risk* - VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy kursowej (por. Rozdział 4 oraz Nota 9).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego²⁴ wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań (por. Nota 3.1 oraz Nota 12.1).

Na 31.12.2023 oraz 31.12.2022 struktura walutowa benchmarku strategicznego obejmowała:

Struktura walutowa benchmarku strategicznego		
Waluta	31.12.2023	31.12.2022
	udział %	
USD	36%	36%
EUR	22%	22%
GBP	13%	13%
CAD	11%	11%
AUD	9%	9%
NOK	6%	6%
NZD	3%	3%

Ryzyko zmiany ceny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 1) jest związane z możliwością spadku wartości zasobu złota na skutek zmian rynkowej ceny złota.

Wpływ spadku ceny złota na wynik finansowy ograniczają przychody niezrealizowane z jego wyceny oraz rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 9.1).

²⁴ Benchmark strategiczny jest portfelem porównawczym dla części rezerw walutowych podlegającej aktywnemu zarządzaniu, odzwierciedlającym długoterminowe założenia strategii inwestycyjnej poprzez określenie struktury walutowej oraz poziomu MD. Benchmark strategiczny nie obejmuje portfela dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do dnia zapadalności, gdyż nie podlega on aktywnemu zarządzaniu.

Poniżej przedstawiono wartości bilansowych zasobów walutowych i złota NBP na 31.12.2023 oraz 31.12.2022 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

31.12.2023	PLN	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Imie waluty	Razem
w tys. złotych												
AKTYWA												
1. Złoto i należności w zaliczeniu odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	93 591 432,7	0,0	93 591 432,7
2. Należności w walutach obcych od niezydentów	0,0	246 735 949,9	165 045 579,4	77 572 725,4	60 871 630,5	44 228 374,5	29 523 307,7	14 827 926,6	28 487 233,9	0,0	2 374 078,5	669 677 006,4
6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,8
7. Długie papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	138 887 665,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	138 887 665,0
10. Pozostałe aktywa	1 261 444,3	21 471,8	132 917,6	2 755,1	164,4	6 734,4	10 546,2	0,0	52 938,0	0,0	62,6	1 489 034,4
AKTYWA OGÓLNE	140 149 057,1	246 757 421,7	165 178 497,0	77 575 480,5	60 871 794,9	44 235 108,9	29 534 033,9	14 827 926,6	28 550 171,9	93 591 432,7	2 374 141,1	903 645 086,3
PASYWA												
1. Pieniądz w obiegu	377 521 375,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	377 521 375,0
2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	74 421 141,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	74 421 141,6
3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	2 581 882,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 581 882,6
4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	303 071 103,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	303 071 103,1
5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	11 946 940,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11 946 940,4
6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec niezydentów	4 081 562,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 081 562,3
7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	0,0	9 431 596,6	33 858 186,0	37,6	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	2 355 706,0	45 646 528,6
8. Zobowiązania w walutach obcych wobec niezydentów	0,0	19 895 570,4	25 811 946,6	14 511 011,4	7 486 529,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	67 515 057,8
9. Akcjej SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27 878 502,6	0,0	0,0	27 878 502,6
11. Pozostałe pasywa	399 097,9	16 964,5	14 638,5	4 198,7	79,2	6 626,5	10 761,4	0,0	0,0	0,0	83,2	452 449,9
12. Rezerwy	213 806,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	213 806,0
13. Różnice z wyceny	29 927 365,1	1 265 781,3	1 645 795,2	916 974,9	514 945,0	594 147,3	83 762,1	138 669,5	0,0	0,0	0,0	35 017 440,4
14. Fundusze	1 500 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 500 000,0
15. Wynik finansowy	-48 201 704,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-48 201 704,0
PASYWA OGÓLNE	757 462 570,0	30 399 912,8	61 330 566,3	15 432 222,6	8 010 933,6	541 376,2	94 323,5	138 669,5	27 878 502,6	0,0	2 355 789,2	903 645 086,3
AKTYWA												
1. Złoto i należności w zaliczeniu odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	58 650 238,7	0,0	58 650 238,7
2. Należności w walutach obcych od niezydentów	0,0	243 916 250,5	176 045 972,3	78 263 570,9	53 553 959,1	47 918 333,6	29 487 876,7	14 776 073,4	31 411 686,6	0,0	23 934,0	675 407 337,1
6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych	169,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	169,2
7. Długie papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	140 673 185,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	140 673 185,5
10. Pozostałe aktywa	1 274 578,2	20 331,6	131 547,4	494,1	6 862,7	4 195,1	1 189,2	0,0	58 760,0	0,0	0,0	1 497 159,3
AKTYWA OGÓLNE	141 197 933,9	243 936 582,1	176 177 519,7	78 264 065,0	53 560 021,8	47 922 528,7	29 488 765,9	14 776 073,4	31 470 426,6	58 650 238,7	23 934,0	876 228 089,8
PASYWA												
1. Pieniądz w obiegu	368 611 663,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	368 611 663,5
2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	55 112 907,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	55 112 907,5
3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	940 440,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	940 440,8
4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	252 181 174,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	252 181 174,3
5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	11 883 806,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11 883 806,3
6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec niezydentów	4 124 197,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 124 197,2
7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	0,0	13 865 064,0	45 644 484,6	382,0	21,2	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	118,0	59 010 072,3
8. Zobowiązania w walutach obcych wobec niezydentów	0,0	8 086 142,9	26 476 740,5	14 973 691,8	0,0	4 078 560,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	53 625 136,0
9. Akcjej SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30 871 510,9	0,0	0,0	30 871 510,9
11. Pozostałe pasywa	387 827,4	18 021,2	14 799,6	131,0	6 224,1	2 398,2	1 190,2	0,0	0,0	0,0	30,0	430 621,7
12. Rezerwy	15 281 500,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15 281 500,7
13. Różnice z wyceny	50 011 393,8	37 806,1	275,0	686,8	4 775,5	1 799,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50 056 738,6
14. Fundusze	1 500 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 500 000,0
15. Wynik finansowy	-27 401 680,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-27 401 680,0
PASYWA OGÓLNE	732 633 231,5	21 517 036,2	72 136 299,7	14 974 891,6	11 020,8	4 082 756,4	1 192,7	0,0	30 871 510,9	0,0	148,0	876 228 089,8

7.1.5. Ryzyko zmiany cen akcji (indeksów giełdowych)

W 2023 r. NBP posiadał ekspozycję na ryzyko zmiany cen akcji poprzez zaangażowanie w ETF replikujące indeksy akcyjne oraz equity index futures. Ryzyko zmiany cen ETF związane jest z możliwością spadku ich wartości, wynikającą przede wszystkim z niekorzystnych zmian wartości replikowanych indeksów akcyjnych. Ryzyko zmian cen kontraktów equity index futures związane jest z możliwością spadku wartości tych kontraktów, wynikającą przede wszystkim z niekorzystnych zmian cen instrumentu bazowego (indeksu akcyjnego). Ograniczeniu ryzyka zmian wartości indeksów akcyjnych służą limity zaangażowania w equity index futures oraz ETF, a także kryteria ich wyboru.

Dzienne zmiany rynkowych cen futures zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w kontrakcie, jako zrealizowane różnice cenowe (por. Nota 12.1).

Na dzień bilansowy ETF wycenia się w wartości rynkowej, odrębnie dla każdego zasobu ETF. Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej ETF są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach, natomiast koszty powstałe z wyceny cenowej tych instrumentów obciążają wynik finansowy NBP.

W 2023 r. NBP inwestował w ETF rynków USA, strefy euro, Wielkiej Brytanii, Kanady i Australii. W 2023 r. i 2022 r. NBP inwestował w kontrakty equity index futures rynków USA, strefy euro, Wielkiej Brytanii, Kanady i Australii.

7.1.6. Ryzyko związane z wartością rynkową aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, z wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do dnia zapadalności²⁵,
- dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej²⁵,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP,
- pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych (prezentowanych w pozycjach A.10 i P.11).

²⁵ Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do dnia zapadalności oraz dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

W odniesieniu do pozostałych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do jednego z trzech poziomów.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych.</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe oraz ETF w walutach obcych zakupione przez NBP, z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych wycenianych w oparciu o stawki krzywych rentowności.*</p>	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach).</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dłużne papiery, do wyceny których są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta, ▪ transakcje forward na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków. 	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.</p> <p>Na 31.12.2023 i 31.12.2022 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.</p>

* Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2023 i 31.12.2022 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

31.12.2023 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	439 229 044,4	20 344 451,8	0,0	459 573 496,2	A.2.2
ETF	7 884 375,5	0,0	0,0	7 884 375,5	A.2.2
Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	13,0	0,0	13,0	A.10.3
PASYWA					
Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	P.11.1

31.12.2022 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	431 279 628,9	40 237 699,8	0,0	471 517 328,7	A.2.2
ETF	0,0	0,0	0,0	0,0	A.2.2
Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	1 799,4	0,0	1 799,4	A.10.3
PASYWA					
Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	51,9	0,0	51,9	P.11.1

W latach 2023 i 2022 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

Ponadto NBP inwestuje w futures. Kontrakty te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Rozdział 2.4. oraz Nota 12.1).

7.2. Ryzyko operacyjne

Pojęcie ryzyka operacyjnego w NBP obejmuje możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów i systemów wewnętrznych oraz ludzi lub zdarzeń zewnętrznych.

W 2023 r. w NBP obowiązywał podział ryzyka operacyjnego na 5 podkategorii: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne, ryzyko cyberbezpieczeństwa i ryzyko technologiczne, w ramach którego rozróżnia się teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz nieteleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- wprowadzenie kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,
- sporządzanie zapasowych kopii plików elektronicznych,
- sporządzanie planów awaryjnych i ewakuacyjnych, a także ćwiczenia i testy w ramach zapewnienia ciągłości działania NBP,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W 2023 r. na bieżąco były monitorowane ryzyka operacyjne w działalności NBP. Na posiedzeniach Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (12 posiedzeń w 2023 r.), podejmowano tematy związane z oceną bieżących działań mających na celu zapewnienie właściwej realizacji zadań NBP, w tym związane z cyberbezpieczeństwem oraz planami ciągłości działania. Poziom ryzyka w NBP w 2023 r. był na bieżąco monitorowany, systematycznie podejmowano także działania mitygujące.

7.3. Ryzyko podatkowe

Z uwagi na status prawny NBP oraz specyfikę wynikającą z pełnionych funkcji banku centralnego, zakres obowiązujących NBP przepisów prawa podatkowego oraz dotyczących innych danin publicznych obejmuje, na gruncie:

- podatku od towarów i usług (VAT) – podział działalności prowadzonej przez NBP na niepodlegającą przepisom o VAT w zakresie zadań, do realizacji których NBP został powołany i obowiązany przepisami prawa, w szczególności: Konstytucją RP, ustawą o NBP, ustawą o finansach publicznych²⁶, prawem dewizowym²⁷ i prawem bankowym²⁸, oraz podlegającą przepisom o VAT, w pozostałym zakresie, w odniesieniu do której NBP z reguły działa w charakterze podatnika VAT,
- podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)²⁹ – korzystanie z podmiotowego zwolnienia jako podatnik CIT oraz podleganie obowiązkom jako płatnik podatku u źródła na zasadach ogólnych,
- podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) – podleganie obowiązkom jako płatnik tego podatku, w tym w zakresie podatku u źródła, na zasadach ogólnych,
- podatku od czynności cywilnoprawnych (PCC) i opłaty skarbowej – korzystanie z podmiotowego zwolnienia od tego podatku i tej opłaty na równi z jednostkami budżetowymi,
- podatku od nieruchomości – podleganie obowiązkom jako podatnik tego podatku na zasadach ogólnych,
- podatku od niektórych instytucji finansowych – NBP nie podlega temu podatkowi.

W NBP obowiązują przepisy wewnętrzne określające, uwzględniając powyższy kontekst prawny, zakres odpowiedzialności za rozliczenia publicznoprawne NBP. Monitorowanie i zarządzanie ryzykiem podatkowym scentralizowane jest w Departamencie Rachunkowości i Finansów. Ustalone ramy działań ukierunkowane są na zapewnienie bezpieczeństwa, transparentności, przewidywalności i racjonalności rozliczeń publicznoprawnych w NBP. Prawdliwość, terminowość i kompletność rozliczeń publicznoprawnych podlega okresowej (nie rzadziej niż co 3 lata) weryfikacji przez zewnętrzny, profesjonalny podmiot w ramach przeglądu podatkowego.

²⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.).

²⁷ Ustawa z dnia 27 lipca 2022 r. - Prawo dewizowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 309).

²⁸ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488, z późn. zm.).

²⁹ Zgodnie z ustawą o NBP 95% zysku NBP podlega odprowadzeniu do budżetu państwa (por. Nota 9).

Warszawa, dnia 21 marca 2024 r.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego: